

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 3908. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 7.

V GORICI, ČETRTEK 13. FEBRUARJA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

14. febr., petek: Valentin (Zdravko), mučenec; Avksencij, opat. — 15., sobota: Favstin, mučenec; Jordan, spoznavavec. — 16., nedelja: 1. predpepelnična nedelja. Julijana, devica, mučenica. — 17., ponedeljek: Frančišek Kle; Gregorij; Julijan, mučenec. — 18., torek: Simeon, škof, mučenec; Flavijan, škof. — 19., sredo: Konrad, puščavnik; Mansuet, škof. — 20., četrtek: Sadot, škof, in tovariši, mučenci.

V četrtek dne 20. februarja je zadnji krajec; sneg.

Novice.

Ljudsko štetje.

Iz Rima javljajo, da bo leta 1931. v državi splošno ljudsko štetje. Zadnje je bilo leta 1921. Načelnik vlade je ukazal, da se mora štetje vršiti odslej vsakih 5 in ne več 10 let. V bodoče ne bodo popisovali samo ljudi, temveč tudi poljedelstvo ter trgovska in industrijska podjetja. Popisali bodo tudi Italijane v inozemstvu.

Turati pri sv. očetu.

V petek 7. t. m. popoldne je sv. oče sprejel glavnega tajnika fašistovske stranke Turatija. Sprejem se je izvršil z vojaškimi častmi. Zanimivo je, da doslej sv. oče ni sprejel še nobenega voditelja politične stranke. Obisku pripisujejo listi velik pomen.

Petdeset let škof.

Najstarejši kardinal Vanutelli je na svečnico praznoval petdesetletnico, kar je bil posvečen v škofa.

Kraljev bratranec.

Na predvečer obletnice lateranske pogodbe je kralj odlikoval bivšega državnega tajnika kardinala Gasparrija z ovratnikom sv. Anuncijate. To je najvišje odlikovanje v državi. Odlikovanec postane po odlikovanju kraljev bratranec. Kardinal Gasparri, ki je predal 10. februarja svoje posle novemu državnemu tajniku kardinalu Pacelliju, se bo umaknil v neki samostan na hribčku Monte Mario.

Dvatisočletnica.

Dne 15. oktobra t. l. poteče 2 tisoč let, kar se je rodil slavni rimski pesnik Virgil, čigar knjige se še sedaj čitajo v latinskih šolah. V Italiji in tudi drugod v svetu, zlasti v Franciji, bodo to dvatisočletnico slovesno obhajali z raznimi prireditvami. Na tržaški visoki šoli so imeli že zadnji petek prvo otvoritveno predavanje o Virgilu.

Izrednost v zimi.

V Čakovcu na Hrvaškem so videli pred dnevi redko prikazen. Bil je de-

zeven dan, popoldne ob štirih je pa zasijalo solnce in se je prikazala krasna mavrica, ki je čez par minut izginila.

Zločinski atentat v Trstu.

V ponedeljek ob 10. in pol zvečer se je razpočila v prostorih, kjer se urejuje, upravlja in tiska glavno glasilo tržaške fašistovske stranke, dnevnik »Il Popolo di Trieste«, 149 metrov velika granata. Pok je bil tako silen, da so se razbila vsa okna velikega poslopja in je stavce, ki so skladali list, kar odtrgalo od strojev in vrglo na tla. Razen tega so bili težko ranjeni urednik Guido Neri in trije drugi uslužbenci. Nesrečneže so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki morali odrezati uredniku Neriju obe nogi. Tudi ostali so težko ranjeni na nogah, rokah in trebuhu. Vest o tem zločinskem napadu se je s silno naglico raznesla po Trstu in izzvala v prebivalstvu opravičeno ogorčenje. Na mesto nesreče so prihiteli prefekt in najvišji zastopniki oblasti in stranke. Drugi dan je obiskal ranjenca tržaški škof dr. Fogar. Tajnik stranke Turati je nakazal ranjencem 25.000, listu 50.000 lir. Policija je odredila takoj preiskavo, da ugotovi, kako je prišlo do atentata. Uradni list fašizma »Foglio d'Ordine« pravi, da bo padel na krivce meč pravice. Od vseh strani države prihajajo uredništvu »Popola di Trieste« sožalne brzojavke.

Prezgodnja pomlad.

Pred letom smo se v tem času zavijali in iskali toplih koticov. Letos pa sklanja polno zvončkov svoje nežne, bele glavice, v zavetjih dehte vijolice. Nekdo nam je prinesel zeleno in cvetočo češpljevo vejico.

Meščan se lepe zime veseli, kmetje pa s skrbjo gledajo, kaj bo. Kakor potrebuje človek po delu oživljajočega spanja, tako se mora odpočiti tudi priroda. Mili zimi sledi navadno slab letina. Že sedaj opazajo kmetovalci vse polno črvov. Drevesa, ki so sedaj v soku, zmrznejo če količkaj pristisnejo. Kmetovalci žele kljub temu, da bi kmalu prišel mraz in sneg.

Dela in kruhal.

V Njujorku je začelo stankati 35 tisoč uslužbencev iz modnih trgovin. Zahtevajo višje plače. Po mestu prirejajo obhode z navzven obrnjenimi žepi. — Še slabše se pa godi mestnim uslužbencem v Chicagu. Mestni očetje so tako zavozili gospodarstvo, da že od božiča ne morejo izplačati plač 45.000 uslužbencem. — Državni statistični urad v Washingtonu je pa izračunal, da je v Severni Ameriki preko 42.000 dolarskih milijonarjev. Lepo socialne razmere v bogati Ameriki!

Duhovniška vest.

G. Albin Martinčič, kaplan v Solkanu, je imenovan za kurata na Livku.

Ubogi rudarji.

Od časa do časa se sliši o rudniških nesrečah. Prejšnji teden se je taká nesreča zgodila v nekem ameriškem rudniku. Plini so se vžgali ter zadušili 27 rudarjev.

Telefonska zveza s Severno Ameriko.

Pred kratkim se je uvedla redna telefonska zveza med Združenimi državami in več italijanskimi mesti, med njimi tudi s Trstom. Triminutni razgovor z Ameriko stane okrog 1000 lir. Tudi telefonična zveza med Trstom in glavnim mestom Argentine, Buenos Airesom, bo kmalu vpostavljena.

Jubilej.

6. februarja je minilo osem let, odkar so v baziliki sv. Petra posadili kardinalu Ahilu Rattiju trojno papeško krono na glavo. Od vseh strani je papež prejel številne čestitke.

Danes in nekoč...

V nekem časopisu sem bral, da se je lansko leto usmrtilo v Nemčiji 16.480 ljudi. To se pravi: 45 na dan. V ostalih državah je podobno. Vzrok samomorov je po večini beda, le majhen odstotek odpade na neozdravljive bolezni in na nesrečno ljubezen. Statistike iz srednjega veka in iz prejšnjih časov pa ne vedo nič o samomorih zaradi revščine.

Romanje v Meko.

Iz Jugoslavije se odpravljajo vsi odrastli Turki na božjo pot v Meko, glavno mohamedansko svetišče v Arabiji. Romanje organizira Družba za tujski promet.

Katoličani na Japonskem.

Japonska šteje skoro 70 milijonov prebivalcev. Med njimi je nekaj nad 92 tisoč katoličanov. V l. 1929. se je njih število pomnožilo za 2770. Ako se bo pokristjanjenje paganskih Japoncev vršilo tako počasi, bo komaj v 23 tisoč letih postala Japonska katoliška. Edino upanje je to, da se vsako leto množi število domačih katoliških duhovnikov.

Redka nesreča.

Redko se kaj podobnega pripeti, kakor se je oni dan 42-letni Perpetui Strenga blizu Milana. Kot vsako jutro je tudi tedaj šla pogledat, ali so kure znesle kako jajce. Da bi bolje videla, se je z gornjim delom telesa stegnila v kurnik; tedaj pa jo je koš, ki je znesla jajce, šavnila po desnem očesu, da se ji je izlilo.

Spomin na Strossmayerja.

Dne 4. feb. je minulo 115 let, kar se je rodil veliki hrvaški rodoljub škof Strossmayer. Hrvatje so počastili obletnico s primernimi prireditvami.

† Dekan Ivan Lavrenčič.

V ponedeljek 3. t. m. je umrl v Kamniku kanonik in dekan Ivan Lavrenčič. Rodil se je 6. jan. 1857. na Planini pri Vipavi. Po posvečenju v duhovnika je služboval kot kaplan v Gor. Logatcu, Postojni, Cerkljah in Kranju. L. 1892. je postal župnik v Boštanju ob Savi. Od tam je šel v po-tresnem letu 1895. za dekana v Šmartno pri Litiji, kjer je ostal do l. 1902., ko je odšel v Kamnik. Povsod, kjer je služboval, je zapustil trajne spomine med verniki. V Šmartnem govori ena najlepših cerkev na Slovenskem o njegovem delu, v Kamniku bo pa še poznim rodovom pomnik njegove vsestranske delavnosti »Kamniški dom«. Pokojnik je bil plemenit človek, vzoren duhovnik in požrtvovalen javni delavec. Mnogi goriški begunci se ga v hvaležnosti spominjajo, kako je med vojno zanje skrbel z dobro besedo in odprto roko. Čast njegovemu spominu!

Stoletnica.

Pred prilično sto leti so se Grki uprli turškim gospodarjem, ki so tlačili deželo dolga stoletja. Po junaških bojih ustašev, katere so na tihem podpirale skoro vse evropske države, je bil 3. februarja 1830. podpisan v Londonu mednarodni sklep, ki priznava svobodno Grčijo. V proslavo stoletnice se vrše sedaj po Grškem številne slovesnosti.

Političen napad.

Pretekli teden se je pripetila kar cela vrsta napadov na državne osebnosti. Mehiški predsednik in brazilski predsednik sta bila napadena. V ponedeljek pa so poskušali napasti Strandmana, predsednika Estonije (republika ob Baltskem morju). Predsednik, ki se mudi v Varšavi na Poljskem, se je ravno peljal na vseučilišče, kjer so ga imeli proglasiti za častnega doktorja, ko je neznan človek skočil na stopnice pri kočiji. Napad se ni izvršil, ker so napadalca še v poslednjem trenutku zgrabili.

Ženske za mir.

6 milijonov žensk je podpisalo posebno spomenico za razorožitev. Podpise ponese 8 odposlank mednarodne ženske zveze v London, kjer jih izroče diplomatom na pomorski razorožitveni konferenci. Bog ve, če bo klic mater in sestra več zalegel kot tako zvane politične potrebe.

Število vpisanih.

Po uradnih podatkih z dne 1. februarja t. l. je izmed 40 milijonov državljanov vpisanih v fašistovsko stranko 1.176.883. V balili je 1.974.882 otrok. V sindikatih in v drugih fašizmu priključenih zvezah je 3.271.308 udov. »Dopolavoro« šteje 1.445.226 članov, sportske organizacije pa 625.532. Če seštejemo vse skupaj, dobimo v vseh fašistovskih organizacijah 9.857.036 vpisanih državljanov.

Izredna plodovitost.

V Pristovi pri Ljutomeru je triletna svinja imela v teku 1 leta 47 živih in 2 mrtva prašička. Prvikrat jih je vrgla 21. drugič 15, tretjič 13.

Nov hrvatski list.

V Zagrebu je začel izhajati nov hr-

vatski list pod naslovom: »Seljački glas«. Izdaja ga Ivan Radić, brat pokojnega Štefana Radića. Prva številka prinaša na uvodnem mestu članek: »Čast mrtvim, živi na delo!« V njem poziva hrvatske kmete, naj se zgrnejo okrog kralja Aleksandra, da bodo izvedli Radićevo oporoko.

Indijski romarji.

Približno vsako dvanajsto leto pride veliki praznik očiščevanje za vse Indijce. Verski predpisi pravijo, da kdor se tedaj okoplje v sveti reki Gangu, je očiščen grehov. Poročajo, da se je dvignilo štiri milijone vernikov na pot k sveti reki. Kakšno versko navdušenje!

Domoljubje ga prevzame.

Znano je, da si pregnani nemški cesar Viljem II. v gradu Doornu na Holandskem preganjal dolg čas s sekanjem drv. Te dni si je iz Kanade naročil pravo drvarsko sekiro. Čim je neki cesarju udani Nemec v Kanadi za to zvedel, je brž poslal cesarju v dar kar dve sekiri.

Pečat na rogovih.

V Istri je v zadnjih časih pogosto ma zginjala kmetom goveja živina. Policija ni mogla priti na sled tatovom. Te dni so pa policisti preiskali hlev pazinskega mesarja Gržetića in našli tam dva volovska rogova. Po žigu, ki je bil udarjen na rogovih, so ugotovili, da gre za ukradenega vola kmeta Andreja Vižintina iz Oprtaljsčine. Mesar Gržetić jo je popihal z doma, orožniki so pa zaprli dva mesarska pomočnika, ki sta priznala, da je bilo v letu 1929. zaklanih v Gržetićevem hlevu okoli 100 ukradenih volov. Sedaj je jasno, zakaj je kmetom izginjala živina. Tatovi so delali sporazumno z mesarji.

Lepa zlahta.

Ves svet se je smejal, ko se je plesalec in nemanič Aleksander Zubkoff poročil s trikrat starejšo princezino Viktorijo, sestro nemškega cesarja Viljema II. Plesalec se je bogate, a stare princezinje kmalu naveličal ter jo popihal v svet, kjer jo je začel ločiti z natakarcami. Z eno teh svojih prijateljic se bo menda poročil. Ker pa nima denarja, je pisal svoji cesarski zlahti, da ji odstopi za 15.000 mark vsa ljubavna pisma prejšnje žene. Denar so mu kar brž poslali, ker so se bali, da ne bi lepi zlahtnik spravil pisma v javnost ter osmešil vse cesarske sorodnike.

Komaj so ga rešili.

Andrej Mrak, mladenič iz Čepovana, ki trpi na božjasti, je sedel oni dan pri ognjišču, ko ga je nenadoma napadla slabost. Padel je naravnost v žerjavico in se tam obupno zvijal. V kuhinji ni bilo v tem trenutku nikogar. Domači so ga pa vendar še pravočasno rešili in spravili v goriško bolnišnico, kjer bo v dveh mesecih ozdravel.

V Trstu grmi.

Ze leta ni videl Trst tako mile, a tudi tako muhaste zime. Vreme se v enem dnevu najmanj dvakrat izpremeni. V petek se je razgrnil nad me-

stom krasen dan; toplomer je kazal skoro 10 stopinj. Proti večeru pa se je nenadoma pooblačilo, nakrat je pre-rezal nebo blisk in je zadonelo nad mestom kakor med poletno nevihto. Zadnje dni pa piha po Trstu mrzla kraška burja, ki žene meščane k pe-čem.

Vprašanje užitnine v Trstu.

Načelnik vlade je v nagovoru na občinske načelnike napovedal odpravo mestnih užitninskih zapor. Vprašanje še ni dovolj razčiščeno, proučuje ga še poseben odbor v Rimu. Jasno pa je, da se bo odstranil »užitninski pas«, to je pobiranje daca na cestah in postajah ob vhodu v mesta. Za potnike bo to velika olajšava. Trst straži danes 350 dacarjev, užitninska ograja ima 30 utic. V letu 1928. je vrgla užitnina Trstu 36 milijonov, lansko leto enega manj. Samo užitnina na meso prinaša 10 milijonov, na vino pa 9 milijonov lir. Vsak Tržačan plača povprečno 151 lir užitnine na leto.

Tržaški tiček.

Pred hotelom »Savoia« v Trstu se je gnetlo oni dan več tujcev in opazovalo potapljača na delu. Tu se prikra-de nekdo k tujcu, mu smukne listnico, nakar jo mahne naravnost v kavarno »Saturnia« ter si naroči belo kavo. Ko izvleče iz ukradene listnice petdesetak opazi, kako ga pozorno gleda neki deček, ki je ves čas hodil za njim. Iznajdljivemu žeparju se takoj zasveti in povabi dečka na kosilo, da bi molčal. Bilo je prepozno. Ljudje so stvar že opazili in javili policiji. Tiček sedi sedaj v kletki.

Potni listi.

V letu 1929. so na italijanskih kvesturah izdali 263 tisoč potnih listov; od teh so 130 tisoč 633 listov dali ljudem, ki so iskali zaslužka v inozemstvu.

Avtomobilska nesreča.

V soboto zvečer se je pripetila huda nesreča na cesti pri Vel. Laščah na Dolenjskem. Na velikem avtu se je peljalo 20 potnikov. Na ovinku se je avto prevrnil ter pokopal pod seboj vse potnike. 7 je mrtvih, 13 pa težko ranjenih.

Zbližanje.

Pravoslavni patriarh v Beogradu Dimitrije je poslal bolgarskemu patriarhu Klementu v Sofiji pismo, v katerem prosi božjega blagoslova za bolgarsko pravoslavno ljudstvo in pravoslavno cerkev sploh. Metropolit Klement je v odgovoru poudaril željo po čim ožjem zbližanju vseh bratov enega rodu in ene vere. Časopisje z veseljem pozdravlja obe pismi in ugotavlja, da že dolgo let ni bilo med obema cerkvenima poglavarjema takih prijateljskih zvez.

Peč v čevljih.

Neki češki čevljar je izumil poseben način za ogrevanje čevljev. V podplate se vstije neke vrste električni akumulator, ki drži do dve uri toplo. Nato se akumulator znova napolni.

Kako je s politiko.

NOVA VLADA NA ŠPANSKEM.

Evropsko časopisje se še vedno bavi z odstopom španskega diktatorja Primoža de Riverre. Njegov padec je prinesel Španiji mnogo sprememb: politični kaznjenci prihajajo iz zaporov, izgnani nasprotniki samoderžave se vračajo iz inozemstva domov. Huda cenzura, ki je dušila leta in leta svobodo tiska, polagoma popušča. Nova vlada generala Berenguerja je naznanila, da bo vse zakone in novotarije padlega de Riverre pregledala in po potrebi spremenila. Ljudstvu, ki že leta nima več svojih zastopnikov v parlamentu in v deželnih ter občinskih odborih, je Berenguer obljubil, da razpiše v doglednem času volitve. Ogorčenje proti de Riverri je posebno med visokošolsko mladino tako strastno, da napadajo dijaki sedeže de Riverrove stranke in rušijo spominske plošče, ki so jih različne občine postavile v minolih letih v čast diktatorju.

Španija stopa v novo dobo svoje politične zgodovine. Da bodo naši bralci bolje razumeli dogodke v tej državi, hočemo v nastopnem sestavku oceniti šestletno vladavo de Riverre. Preobratal, ki ga je de Rivera izvršil leta 1923., je bil posledica razrušenih vojnih razmer in ni prišel nepričakovano. Španija je bila v svetovni vojni nevtralna, kupčija z državami antante ji je prinesla lepe dobičke. Njena šibka in nerazvita industrija je dobila med vojno toliko naročil, da jih je komaj zmagovala. Podjetniki so služili mnogo, toda tudi delavstvo je postalo samozavestno in njegove organizacije so se krepile. Ko se je vojna končala, je pa bilo tudi lepih kupčij kmalu konec. Angleška, francoska in nemška industrija so začele zopet izvažati blago in izpodrinile na vseh trgih španske izdelke. To je bilo naravno. Španija je namreč v prvi vrsti kmečka dežela. Ima sicer mnogo podzemskega bogastva, kakor premog, baker, železo, svinco, žveplo in živo srebro, — v Španiji dela kar 2700 rudarjev in premogokopov — toda njihov obrat je starinski in ne more tekmovali z naprednimi deželami. Še neugodnejši je položaj tovarniške industrije. Nemci, Angleži in Francozi so v organizaciji in izdelavi daleč pred Španci. Zato se je razprodaja španskega blaga po vojni nenadoma skrčila. V španski industriji je nastala kriza. Delavci, ki so si med vojno ustvarili velike organizacije, so stavkali in se z vsemi sredstvi upirali nižanju plač. Povojna leta so bila polna delavskih nemirov in atentatov. Vlada je bila nesposobna, da bi vzdržala red in mir, podjetnikov se je polasčal strah pred bodočnostjo.

Porazi v Maroku.

Ravnatoko je prevzemal nemir veleposestniki. Španija, ki šteje po zadnjem ljudskem štetju iz leta 1920. okoli 22 milijonov prebivalcev, sestoji namreč po večini iz kmetov. Ti pa niso kakor pri nas majhni in srednji

posestniki, temveč obdelujejo kot koloni tuja zemljišča. Gospodarji zemlje so v pretežni večini grofje, knezi in drugi visoki plemenitaši, živeči v Madridu ali na razkošnih gradovih po deželi. Svoja posestva izročajo v obdelovanje kmetom, ki oddajajo del pri delkov gospodarjem. Te razmere so krive, da je poljedelstvo na Španskem slabo razvito. Več ko polovica zemlje leži neobdelane. Velikaš se zadovolji, da ima dovolj dohodkov zase in družino, in ne čuti potrebe, da bi izkoristil vsak hektar zemlje. V delavskih strokovnih zvezah je včlanjenih tudi veliko število poljedelcev, ki so v povojnih letih zahtevali agrarno reformo, to se pravi razdelitev veleposestev med kmete. Ta kmečko-delavska vojska je štela par sto tisoč članov in njen vpliv je stalno naraščal. Zemljiški velikaši so se začeli tresti za svojo zemljo in napadali brez prestanka vladavo, da jih ne zna ščititi.

Splošni nemir, ki se je lotil vladajočih slojev, so povečali še vojaški porazi v Maroku. Julija 1921. je izbruhnil v tej prekmorski deželi upor domačih plemen pod vodstvom Abd El Krima. Uporni Kabili, pogumni in vztrajni gorjani, so potolkli v več bitkah špansko vojsko in jo skoro izgnali iz dežele. Vlada je trosila milijone in milijarde, da ukroti vstajo, a se ji ni hotelo posrečiti. Javnost je bila vsa iz sebe, ko je videla, da teče kri španskih mož in fantov že dve leti zastoj. Slišali so se tedaj že glasovi, naj se Španija umakne iz Maroka in pusti deželo Abd El Krimu. Tudi teh porazov je bila po mnenju opozicije kriva neodločna parlamentarna vlada. Vojska se je čutila pred vsem svetom ponižano, da jo majhno pleme Kabilov žene v kozji rog, in zahtevala v Španiji vladavo železne pesti. Razen tega so vojni izdatki izpraznili državne blagajne, proračun je kazal vedno večje primanjkljaje, začela je pritiskati draginja. To so bili vzroki, da se je v septembru 1923. general Primo de Rivera, vojaški poveljnik v Barceloni, uprl in odrekel v imenu vojske vladi pokorščino. Kralj Alfonz XIII. se je moral odločiti: podpreti je bilo treba vladavo, da ukroti Riverro, ali pa dati oblast upornemu generalu.

Delo diktature.

Alfonz XIII. se je odločil za poslednje in imenoval De Riverro za načelnika vlade. Ta je sestavil direktorij iz petih generalov, ki je prevzel takoj oblast nad Španijo. Mesto parlamenta in poslancev je vladala odslej vojaška sablja. Rivera je razpustil politične stranke, zatrl svobodo tiska, odstavil neljube uradnike, razgal nasprotna društva, izdal zakone in odredbe z navadnim kraljevim pooblastilom. Njegov politični načrt je vseboval 4 glavne točke: končati vojno proti Abd El Krimu zmagovito, zajamčiti Španiji notranji red in mir, popraviti zgube v državnem proračunu in dvigniti ugled Španije v inostranstvu.

Najprej se je posrečilo de Riverri zagotoviti red v notranjosti. Za generala, ki je vaju rabiti silo in ukazovati, to ni bilo težko. Če so se delavci zganili, je poslal nanje orožnike in vojake, pa je zavladovala v deželi kmalu tihota. Podjetniki in veleposestniki so se oddahnili, zakaj v senci vojaške sablje so se čutili sedaj varne. Industriji in trgovci so se vrgli lahko z mirnim srcem zopet v kupčije. V prvih letih de Riverrova samoderštva se je obrtno in trgovsko življenje okrepilo in razvijalo hitreje nego prej.

Tudi vojna z Abd El Krimom se je končala uspešno. Primo de Rivera se je zmenil s Francozi, ki imajo tudi del Maroka pod svojo oblastjo, in z njih pomočjo so Španci prodirali v notranjost dežele. Po krvavih in junaških bojih, kjer je Abd El Krim branil vsako ped rodne zemlje, se je v maju 1926. predal Francozom, ki so ga odpeljali v pregnanstvo na otok Madagaskar v Indijskem oceanu. Primo de Rivera je bil za ta uspeh povišan v kneza.

Primanjkljaj v državnem proračunu je diktator odpravil na zelo preprosto način. Povišal je enostavno vse obstoječe davke in vprašanje je bilo rešeno. Ker ni bilo nikjer odpora, ne v parlamentu, ki ga več ni bilo, ne v časopisju, ki je moralo molčati, je de Rivera pritiskal na davčni vijak, kolikor je hotel. Priznati je pa treba, da je prejšnji parlament delal ravno nasprotno napako: iz strahu pred volivci si ni upal višati davkov in trpel, da je državno gospodarstvo lezlo v blato.

Diktator je torej v glavnem dosegel svoj namen.

Boj za mednarodni ugled.

Nekoliko manj sreče je imel De Rivera v zunanji politiki. Takoj po svojem nastopu je potoval s kraljem Alfonzom v Rim, kjer so ga sijajno sprejeli in podpisali s Španijo prijateljsko pogodbo. To je bil brez dvoma uspeh nove vlade. Tudi dogovor s Francijo v Maroku je utrdil zunanje politični položaj Španije. Popolen neuspeh pa je imel de Rivera v boju proti Zvezi narodov. Diktator je zahteval, naj članice zveze priznajo Španiji stalno mesto v odboru, kot ga imajo velesile, ker bo Španija sicer izstopila iz zveze. Velesile se pa grožnje niso ustrašile in ostale nepopustljive. De Rivera je nato odpoklical svojega zastopnika iz zveze, po par letih se je pa Španija morala vdati in se je vrnila v Zenevo.

Kdor hoče razumeti politično častihlepnost današnje Španije, se mora zavedati, da ima španski narod zelo slavno zgodovino. Dežela, ki šteje 505 tisoč štirjaških kilometrov in je torej precej večja nego Italija, ni bila vedno država druge vrste kakor danes. Španija je bila že v rimskih časih — Rimljani so zasedli cel polotok leta 19. pred Kristusom — kaj cvetoča pokrajina. Od Rimljanov so Španci dobili tudi jezik, ki je zelo podoben italijanskemu. Blagostanje in omika sta privabila v deželo najprej germanske

narode: v prvih stoletjih po Kristusu-
vem rojstvu so preplavili Španijo za-
padni Gotje, Suevi in Vandali ter
ustanovili tu svoje države. Leta 711. so
pa udrli iz Afrike Arabci, premagali
germanske gospodarje in vladali nad
polotokom več ko 500 let. Domače kr-
ščansko prebivalstvo se je umaknilo
v hribovje in ohranilo tu samostoj-
nost. Iz gorovja so se spuščali oboro-
ženi kristjani v ravnino in organizirali
tu neprestane vstaje proti arabskim
gospodarjem. V krvavih, pogumnih
borbah, ki so trajale stoletja, so trgali
tujcu kos za kosom domovine iz rok.
Leta 1212. so pognali Arabce čisto na
jug dežele in jim pustili samo pokra-
jino okoli mesta Granade. V ostalem
polotoku so nastale 4 samostojne
krščanske države. Zelo veliko moč je
dosegla Španija pod kraljico Izabelo,
ki je umrla leta 1504. Za njene vlade
so se združile vse krščanske države na
polotoku v skupno kraljevino Špani-
jo. Arabci so zgubili poslednjo po-
krajino Granado in se umaknili v
Afriko. Od tedaj niso nikoli več po-
ložili noge na špansko zemljo. Na-
rodno in državno ujedinjenje, ki so
ga Nemci in Italijani dosegli šele
1870. leta, so Španci izvršili že več ko
tri in pol stoletja prej. Toda kraljica
Izabela je razširila špansko oblast tu-
di čez meje današnje države: polastila
se je velikih delov Italije, tako Ne-
apolja in dežel, ki so spadale zraven,
Krištof Kolumb je 1492. odkril Ameri-
ko in proglasil vse zemlje, kamor je
prodril, za del španskega kraljestva.
To so bili začetki mogočnega prek-
morskega carstva. Z vnukom Izabele
Karlom V. so prišli na španski prestol
Habsburžani in vladali Španiji do leta
1700. V času Karla V. so Španci go-
spodovali nad današnjo Holandsko in
Belgijo, nad Lombardijo z glavnim
mestom Milanom, nad Neapoljem,
nad Sicilijo in Sardinijo. Razen tega
se je tudi posest v Ameriki nepresta-
no širila in dajala Španiji silne množi-
ne zlata. Ker je bil Karl V. obenem
tudi nemški cesar in vladar Avstrije,
je po vsej pravici lahko trdil, da v nje-
govem carstvu solnce nikoli ne zaide.

Od slave v pozabo.

To so bili časi, ko je bila Španija
prva država na svetu in so se je An-
gleži bali. Anglija se je tedaj dvigala
in napredovala, a ni še mogla doseči
Španije. Karlov sin Filip II. se je upal
celo napasti z vojnim brodom Veliko
Britanijo. Pri tem je pa leta 1588.
zgubil vso vojno mornarico, nakar
je začela španska slava polagoma tem-
neti. Žilavi in trdovratni Angleži so
vedno bolj izpodrivali Špance v Se-
verni Ameriki in jih v dveh stoletjih
tudi izpodrinili. Kljub temu so pa
ostale Špancem še velike in bogate de-
žele v Južni Ameriki. Ne smemo za-
biti, da je bila današnja republika
Argentina, ki je šestkrat večja ko
Španija, še do leta 1816. španska prek-
morska posest. Ravnotako so bile
španska zemlja do začetka 19. stoletja
južnoameriške države Paraguay, Ura-
guay, Ekvador, Venezuela, Kolumbia,
Bolivia, Peru in Kile. Ko slišijo naši
bravci taka imena, si ne predstavljajo
mnogo, nekateri niti ne vedo, kje te
države leže. Toda skoro vsaka teh de-
žel je večja od Španije, nekatere celo
dvakrat do trikrat, pokrajine so bo-
gate na dobri zemlji in rudah in čaka
jih velika bodočnost. Tudi Mehiko v
srednji Ameriki, ki je trikrat večja od
Španije in šteje 15 milijonov in pol
prebivalcev, je bila španska dežela.
Leta 1823. se je odcepila. Približno v
teh letih so odpadle tudi vse dežele v
Južni Ameriki. Od nekdanje moči in
slave je ostal samo še španski jezik,
ki ga v teh krajih govorijo. Pod vlado
sedanjega kralja Alfonza XIII. so
Španci dobili poslednji udarec: l. 1898.
so zgubili otoke Kubo in Portoriko v
srednji Ameriki in Filipine v Tihem
oceanu. Odstopiti so jih morali Zdru-
ženim državam. Tako se je Španija
pogrezala z višine svetovne velesile
vedno nižje in postala dežela, ki nima
več besede v zboru velikih držav. To-
da Španci ne morejo pozabiti svoje
slavne preteklosti. V srcu vsakega
španskega rodoljuba gori želja, da bi
se njegova domovina zopet dvignila
do časti in veljave. Tudi Primo de Ri-

vera je imel ta lep program, a ni dose-
gel, kolikor je pričakoval. Pri Zvezi
narodov je doživel, kakor smo rekli,
poraz; za države velja pač isto načelo
kakor za ljudi: kdor je propadel, se le
s potrpežljivim in dolgotrajnim napo-
rom dokoplje spet do veljave. Navdu-
šenje in samozavest ne zadostu-
jeta.

Parlamentarizmu nasproti.

Če se Španija še kedaj povzpe do
položaja velesile, bo to delo več po-
kolenj in ne enega samega človeka.
Kar je Primo de Rivera mogel hare-
diti, je bilo l. 1926. dovršeno; po pre-
daji Abd El Krima Francozom bi bil
moral diktator odstopiti. Toda de Ri-
vera je imel vse večje in imenitnejše
načrte: preosnovati in urediti je hotel
Španijo na novih podlagah. Za to je
pa primanjkovalo generalu idej.
Stranka Union Patriótica, katero je
de Rivera ustanovil, ni mogla prodreti
v ljudstvo. Njen program, sestojec iz
samih visokodonečih besed, ni mogel
navdušiti mladine. Pod pritiskom vla-
de so se ljudje sicer vpisovali v Union
Patriótica, toda bolj iz koritarstva ka-
kor iz prepričanja; po padcu de River-
e bo pa tudi njegova umetna stranka
razpadla. Kar je ljudstvo v poslednjih
letih videlo, je bil edino davčni pri-
stisk, razumništvo pa je britko obču-
tilo pomanjkanje svobode. Povrhu je
general de Rivera prišel še v spor z
vojaštvom, s katerega pomočjo je pri-
šel na krmilo. Ker ni hotel kralj Al-
fonz odstaviti diktatorja, se je v jav-
nosti vedno bolj širil republikanski
duh. Celo generali in bivši konse-
rativci so nastopali proti kralju. Alfonz
je začel spoznavati, da preti tudi vla-
darski hiši nevarnost, in da ne sme
vezati svoje usode z diktatorjem. Ko
je kralj videl, da se v državi širijo za-
rote in pripravlja upor ter da povrhu
nastaja tudi gospodarska kriza, je de
Rivero vendarle odstavil. To je bila
rešitev monarhije. Sedaj se v Španiji
obnavljajo bivše stranke: konse-
rativna, liberalna in delavska, ki se
pripravljajo, da prevzamejo spet
vlado.

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

»Ta nakit bi delal čast kraljici. Koliko zavistnic
boš imela, ko ga nadeneš,« je pripomnila Satati in na-
mignila zamorki, naj prinese zrcalo; nato je pristavila
ogrlico k dekličinemu vratu in rekla: »Glej, kako se ti
to podaja!«

Nejtine oči so zaplamtele. Brez odpora si je pu-
stila zapeti ogrlico, sama si je nadela zapestnico in se
z vidnim zadovoljstvom začela ogledovati.

»Priznavam, da mi ta nakit pristaja,« je rekla in
si kocketno popravljala ogrlico, »vkljub temu pa se ne
nališpam zaradi Hartatefa, ki ga sovražim.«

»To je tvoja stvar. Vsekakor si mu dolžna za-
hvalo; zato bodi z njim danes prijaznejša. Pojdiva,
Mena. Pagir te išče in jaz se moram naglo obleči.«

»Kako se bo vse to končalo?« je Mena posme-
ljivo vprašal, ko sta stopila na hodnik.

»Upajmo, da se vse lepo konča. Kakor sem pri-
čakovala, tako se je zgodilo; nakit je napravil vtis

nanjo,« je odgovorila Satati.

Uro pozneje se je pred Pagirjevo palačo ustavila
bogata nosilnica v spremstvu dirkačev in obkoljena
od sužnjev s pahljačami. Iz nosilnice je stopil Harta-
tef in hišnik ga je peljal v sprejemno sobo. Na pragu
sta ga prisrčno pozdravila Satati in njen mož.

»Moj dobri Hartatef, kako naj se ti zahvalim za
dragocene darove, ki si mi jih poslal. Kakor vidiš,
imam na sebi tvoj nakit.«

»Srečen sem, da morem doprinesiti k lepoti mile
krušne matere moje bodoče žene. Izkazuješ mi čast,
sprejemajoč darove od tistega, ki postane, upam, še
danes tvoj sorodnik. Kje pa je Nejta?« je vprašal
mladi mož in se ogledoval.

»Nejta je na terasi. Ima svoje muhe in nismo je
mogli pregovoriti, da bi prišla doli,« je rekel Pagir, toda
zapazil je nevoljni pogled svoje žene in utihnil, pre-
puščajoč njej besedo.

»Saj veš, moj dobri Hartatef, da je Nejta pre-
mlada in premalo izkušena, da bi mogla razumeti srečo,
ki jo je doletela. Muhasta je in govori nespametnosti.
Če pa boš imel nekoliko potrpljenja, ji vse to preide.
Ko te bo bliže spoznala, bo vedela ceniti tvojo lju-
bezen.«

Ples.

(Predpusno razmišljanje).

Vsak' leto pred pustam se
troštaš moža,
Na božjo pot hodiš, pa
prosiš Boga.
A ni fanta, ni vdovca,
ni božje stvar;
pa saj teb' se prav nič
ne mudi,
dokler — nobenega ni.

Dolg je letošnji predpust, še preveč ga je za neumnosti. Koliko deklet je, ki so že ves advent računale na to, kako se bodo vrtele in zabavale. »Kaj pa je hudega, če se malo povese limo?« se nedolžno sprašujejo, ako starši ugovarjajo. Toda stvar ni tako enostavna. Ali menite, da gredo na ples zastran plesa, umetnih gibov ali estetičnega užitka? Kaj šel! Tam so fantje, tu so dekleta. Mali bogec Amor strelja s puščicami naravnost v srce. »Flirt« pravijo s tujo besedo temu spogledovanju deklet in fantov!

Res je, ples ni sam na sebi prav nič večje zlo kot kak nogomet ali telovadba. Toda vse ono, kar je pred in po plesu, to je tisto, kar zvaljba dekleta in fante na hudičeve limanice. Potem pa marsikatera vzdihuje »Oj, pust, ti čas presneti...«. Pa je že prepozno!

Fantje pa na pepelnico preštevajo dobiček in zgubo, če se jim ne pripeti še kaj hujšega.

»Kaj nam zopet pridiga ta »Novi list«, se boste šobile ljube bravice in bodo robantili naši fantje. Res je, pa danes ne bomo pridigali, čeprav je plesanje veliko moralno in gospodarsko zlo. Bomo raje plesavcem in ne plesavcem v zabavo in pouk povedali, kako so po starem plesali.

„Nebeška“ umetnost

Ples je baje najstarejša umetnost, ki jo je človeški rod prejel od bogov, tako učijo grški pesniki. Boginja Rhea je naučila plesati Korybante v Frigiji in Kurete, prebivalce na otoku

Kreti. Ti so plesali boginji Rhei na čast med službo božjo. Kreta je ostala skozi ves stari vek središče plesne umetnosti. Pesniki niso pri opisovanju junakov nikdar pozabili dodati, da je bil tudi »bogovom podoben plesalec«. Homer, slepi opisovalec pogumnih borb grških junakov pred Trojo, višje ceni junaka, ki zna plesati kot pa borilca, ki hrabro suče kopje. Nič čudnega, če se je tudi modri Sokrat rad zavrtel. Toda več kot on je bila tega modrijanovega plesanja kriva njegova žena Ksantipa, strastna plesalka. Modri Sokrat se je pa očitkov branil, češ da mora plesati zaradi preobilnega trebuha.

Plesalo pa je vse, staro in mlado, pri verskih obredih in pri prijateljskih gostijah, pri olimpijskih tekmah in v skrivnih gajih, ko je prišla pomlad v lepo Grčijo. Ta zadnja navada se je ohranila pri mnogih narodih. Posebno stari Slovani so prihod Vesne počastili z rajanjem po dobravah.

Pri Rimljanih je tudi bilo plesanje močno vdomačeno. Ples je veljal kot pri Grkih za bistven del olike. Gibi so bili strogo umerjeni in harmonično izvajani. Ob propadu rimskega cesarstva pa je jela propadati tudi stara plesna umetnost. Bogatini so najemali za razkošne pojedine lepe plesalke, ki so gostom razkazovale skozi prozorne tenčice bolj svoje prelestne ude kot pa pravo plesno umetnost. Ples se je tako prelevil v nov način izražanja človeške poltenosti.

O »*emmelie*« starih Grkov — s to besedo so izražali vse, kar danes pojmuje pod izrazom *eleganca* — ni več bilo sledu. Namesto da bi ples nudil estetičnega in umetniškega užitka, je služil le za vzbujanje erotične ga poželenja. Tudi giba in kretnje so bili temu primerni.

„Galantni“ srednji vek.

Kršćanstvo je kot druge izrodke paganskega sveta trebilo tudi nenrav-

ne plese. Ker so se s prihodom barbar-skih rodov s severa družabne šega posurovile, tudi umerjeni ples ni igral več tiste vloge kot dotlej.

Šele ko se je družabnost po srednjeveških mestih in gradovih začela bolj gojiti, ni bilo zabave brez plesa. Okoli l. 1200. so plesali takole: držali so se v krogu za roke. Prvi plesalec je pel eno kitico pesmi; plesalci so se sukali po taktu, nato so odpevali. Že tedaj sta se pojavili dve vrsti plesov: počasni in umerjeni plesi (n. pr. kasnejše poloneze) in pa poskočni kot polke. Kakor so rastli prijatelji, tako so se oglašali tudi nasprotniki plesa. S prižnic so grmeli proti grdi razvadi, da so plesali okoli cerkve in med službo božjo. Gosposke so pa v Nemčiji že l. 1450. naložile občutno globo tistim parom, ki bi se med vrtenjem objemavali ali pa celo v pohujšanje bližnji in daljni okolici poljubovali.

Od l. 1400. dalje je bila zlasti Italija učiteljica lepih šeg in plesa. Italijanski in pozneje francoski plesni učitelji so hodili od dvora do dvora, iz mesta v mesto učiti plesanja celo otroke, kot se z grozo zgraža okoli l. 1490. neki Florentinec. Slika iz tistih časov kaže, kako so tedaj plesali: plesalec in plesalka sta se držala visoko za roke in se vrtela, dva ali trije drugi pari so se pa v počasnem koraku vrteli, priklanjajoč se glavnima plesalcema. Italijanski plesi so šli na Francosko in odtod pod francoskim imenom po Evropi.

V drugi polovici 16. stoletja so pa prišli v običaj poskočni plesi »gagliarde«, »gigue« in »volta«, kjer je morala plesalka poskočiti po parkrat precej visoko. Proti tem »modernim« plesom je svetna in duhovska gospodarska precej nastopala.

V tistih časih je povabil gospod damo na ples na ta način, da je poljubil cvetko in jo izročil dami. Zgodilo se je pa tudi in se bere v zapiskih mestnega sodnika v Pforzheimu na Nemškem, da plesalec plesalko »prav pošteno po gobcu vseče, če se mu na ples ne odzove.«

»O tem ne dvomim in nekoliko hladnosti že prenesem,« je mirno odgovoril Hartatef. »Zdaj pa grem pozdravit nevesto.«

Z nestrpnimi koraki je prešel nekoliko sob, kjer so sužnji pod Menovim nadzorstvom dokončevali priprave za gostijo. Nato je prišel do stopnic, vodečih na teraso. Na poslednji stopnici je obstal in vpri svoj strastni pogled v Nejto. Deklica je bila tako zatopljen v misli, da ni zapazila njegovega prihoda. Še nikdar se mu ni zdela tako vabljiva. Pod belo tuniko je bil videti njen vitki život, a na vratu se je lesketal nakit iz safirov. Pri tem pogledu se je mladi Egipčan ironično nasmehnil. »No, ženske se lišpajo tudi z nakitom svojih sovražnikov,« je rekel sam pri sebi; nato je stopil k njej, se ji spoštljivo priklonil in rekel:

»Tvoj vdani rob te pozdravlja, dražestna moja nevesta. Upam, da me tvoje vabljive ustne nagrade z usmevom in prijazno besedo.«

Pri zvokih tega kovinastega glasu se je Nejta stresla in se vzravala.

»Preveč zahtevaš, Hartatef. Za prijatelja bi imela nasmeh in dobro besedo, toda za ženina, ki se hoče z menoj oženiti proti moji volji, imam samo zaničevanje in stud. Tvoje bogastvo je moglo zapeljati moje

sorodnike, mene ne. Odpovej se mi, Hartatef! Ne sili me, da ponovim v navzočnosti vseh to, kar ti pravim: nečem biti tvoja žena.«

»Hotela boš, Nejta. Tvoj stric in varuh mi je obljubil tvojo roko. Uverjen sem, da pojdeš mirno z menoj v slavnostno dvorano in potrdiš vašim gostom, da si me izbrala za ženina.«

»Za koga me imaš? Ali sem mar Pagirova sužnja, da mi ukazuješ?« je vzkliknila Nejta s plamtečimi očmi. »Pojdiva! Takoj ti dokažem, da se ne bojim ne tvoje jeze ne jeze svojega strica.«

»Predno to napraviš, dovoli mi Nejta, da te vprašam, če poznaš razmere svoje rodbine?« je rekel s tresočim se glasom. »Ali veš, da je Mena zastavil mumijo tvojega očeta za deset babilonskih talentov? Plačilni rok je pred durmi, a Mena nima denarja. Obljubil sem, da plačam to visoko svoto, da rešim čast rodbine, katere član postanem tudi jaz. Če pa vztrajaš pri svojem, se bom smatral prostega obljube. Izbiraj!«

Kakor da jo je grom treščil, se je Nejta opotekla in padla na stolico. V glavi se ji je zavrtelo. Če je ta strašna vest resnična, — in o tem ni mogla dvomiti — potem je grozil pogin vsej rodbini.

Po nazorih starih Egipčanov je bila največja

V 17. stoletju so pričeli svojo zmagovito pot ljubki plesi »menuetti« s francoskega dvora. Uglajeni dvorjani, pa tudi brhke vaške lepote so vse dali, da bi se jih privadili. Ludvik XIV. se je skozi 20 let vsak dan po eno uro vadil v najnovejših plesih. Francoske dvorske plesje je čez 100 let popolnoma spodrinil valček. Sprva so ga napadali kot nedostojen ples. Svetovni angleški list »Times« je l. 1816. pisal, da ta ples ni za olikane ljudi. Toda kljub »Timesovim« uvodnikom se je valček ohranil do sedanjih časov.

In danes?

Ples še vedno krepko kraljuje. Toda žal, da se je še bolj kot nekoč izmaličil. V mestnih barih so začeli z zamorskimi plesi, ki so od tam našli pot med mladino. K posebnim plesom je ukazala moda še posebno obleko... In tako je ples postal le pretveza za marsikaj drugega. Proti temu »marsikaj« so v starih določbah že nastopali in bodo gotovo tudi še pozneje, ko bo plesna norost prinesla novih oblik.

Danes se je precej močno razvila prava plesna umetnost, ki jo gojijo razne plesne šole. Toda to niso plesi parov, marveč ritmično gibanje človeškega telesa, najvišje lepote stvarstva. Začetnik te nove plesne umetnosti, ki črpa misli iz starih klasičnih plesov, ko je še močno veljala »em-méliea«, je Nemec Rudolf von Laban. Podobna plesna šola je tudi v Helberau-u blizu Draždan.

H koncu tega pustno-resnega branja naj pristavimo še mnenje uglednega katoliškega časopisa »Führer« (Vodnik), glasila avstrijske katoliške mladine. Tam se v razpravi »Kako naj se katoličan zadrži napram modernim plesom?« bere med drugim: »Nagibi in vsebina plesa ostanejo isti kot doslej. Preko sedanjih divjih modernih plesov bomo prišli zopet do bolj umerjenih oblik. Toda tudi tedaj bo veljalo, da dostojen plesalec pleše lahko take plesje, ne da bi žalil navihtenih čustev, surovež bo pa tudi te plesne oblike izrabljjal.«

Okno v svet.

Schober se je vrnil.

Pretekli četrtek sta avstrijski kancler Schober in Mussolini podpisala pogodbo prijateljstva med Italijo in Avstrijo. V njej se obe državi obvezujeta, da bosta vse bodoče spore poravnala z mirnimi sredstvi. Ako se vladi ne bosta mogli naravnost sporazumeti, bosta izročila spor posebni mu odboru ali pa mednarodnemu sodišču v Haagu. To je politična stran Schoberjevega obiska. Med Avstrijo in Italijo se rešujejo pa tudi važna gospodarska in finančna vprašanja. Schober je na slavnostni pojedini v Rimu poudaril, da bi Avstrija ne bila dosegla nikoli takih uspehov na konferenci v Haagu, če ni Italija kot glavni upnik Avstrije pokazala tolikega razumevanja za njene gospodarske potrebe.

Sedaj misli avstrijska republika najeti v inozemstvu veliko posojilo in računa tudi pri tem na italijansko pomoč. Avstrijski listi se v veliki večini vesele političnega zblizanja z južno sosedo, poudarjajo pa, da ni to prijateljstvo naperjeno proti nobeni drugi državi. Namen Avstrije je živeti v miru z vsemi sosedi in z njimi trgovati, zakaj država je majhna in gospodarsko šibka. Kancler Schober je zapustil pretekli teden Italijo in se podal na Štajersko, kjer je v Radgoni prisostvoval blagoslovitvi novega mostu, ki veže Avstrijo in Jugoslavijo. Pri svečanosti je bil tudi slovenski ban Dušan Sernec. Drugi dan je graško vseučilišče povzdignilo Schoberja v častnega doktorja za zasluge, ki si jih je stekel za republiko.

Zopet atentat v Mehiki.

Sredi novembra m. l. so bile v še vedno nemirni Mehiki predsedniške volitve. Izvoljen je bil svobodnomiselni Paskval Ortiz. Ko je zapuščal 5. t. m. vladno palačo, je 22-letni Daniel Flores oddal na njegov avtomobil več streliv in zadel novega predsednika v čeljusti. Napadalec pripada k stranki poraženega protikandidata.

Objave.

»Družina« je izšla.

Druga številka »Družine« prinaša pestro in zanimivo sliko. Poleg »Magistra Antona«, ki se dviga v vedno živejše dejanje, in napete ameriške povesti »Denarja kot listja«, stoji v njej pretresljiva zgodba »Franček«, pač ena najboljših, kar jih je napisal naš rojak Bogomir Magajna. Duhovita ruska črtica »Pustna ljubezen« bo bravca izvrstno zabavala. K obeba črticama je solkanski slikar Josip Srebrnič prispeval dva posrečena lesoreza. Prof. Bednarik je napisal temeljit članek, v katerem popisuje, kod je tekla v starih časih Soča. Članek »Ob živih vrelcih« slika krstno slavlje, drugo poglavje spisa »Izbruh svetovne vojne« popisuje silno napete dogodke ob aneksiji Bosne in Hercegovine l. 1908. Trentar pa poje o platinah, gozdovih in vodah triglavskega kraljestva. »Družina« prinaša še poučne beležke za gospodinje, poročilo o novih knjigah, šale, uganke. — Na krojni prilogi so kroji za pomladanske obleke ter strokovni članek o ženskem zdravju in drugih vprašanjih ženskega sveta.

Opomin.

Goriško županstvo opozarja, da morajo vsi lastniki konj, goved, ovac in prašičev v slučaju pogina javiti to zdravstvenemu uradu v ulici Mazzini št. 7. Mrhovino je treba pokopati v za to določenem kraju.

Konferenca voditeljev Marij. družb.

Ker nam niso še vsi gg. dekanijski voditelji poslali letnih poročil, moramo odložiti konferenco, ki bi imela biti dne 20. februarja t. l. v knez nadškofijskem dvorcu v Gorici, na nedoločen čas.

Hkrati prosimo čč. gg. dekanijske voditelje, da nam čimprej dpošljejo poročila.

Škofijsko vodstvo Mar. družb.

Pri nas jemo vsaki petek, delavnik, nedeljo, svetek, o božiču, za vse svete same jajčne „PEKATETE“, najfinejše kvalitete, ki zavite so v pakete.

oskrumba zastaviti mrliča lastnega očeta; če bi je pa še ne mogel odkupiti, tedaj je bilo to vrhunec sramote. Niti do kraljice se ni mogla obrniti s svojo nesrečo, ker bi ta gotovo ne mogla biti še naprej naklonjena taki rodbini. Oh, ošabni in kruti Hartatef je očitvidno na to računal, da bo žrtvovala svojo srečo, samo da reši čast rodbine.

»No torej, Nejta! Ali mi hočeš podati roko in me pri gostiji predstaviti za svojega ženina?« je vprašal mladi mož.

Z mračnim obličjem mu je Nejta podala roko in se dala odnesti v veliko dvorano, kjer se je zbrala družba.

Kmalu so sedli za mizo. Mena je sedel naproti sestri, ta pa se je umikala njegovemu pogledu, zakaj brezskrbna veselost mladeničeva ji je bila zoprna.

Zasovražila je brata zapravljičja, ki ni smatral niti za potrebno, povedati ji resnico, katero je morala slišati iz ust obsovanega Hartatefa; zasovražila je brata, ki je hotel, da ona s svojim življenjem plača njegova sramotna dejanja. Nejta je vedela, da je iz Menovih rok denar tekla kakor voda, da je Mena delal dolgove. Ker pa se je smatrala za silno bogato, ni mislila, da bi utegnilo priti do take skrajnosti. Uboga deklica ni vedela, da je bil Pagir, mlajši brat njenega očeta, prav takšen

zapravljičev in zvest Menov spremljevalec pri nočnih pustolovščinah s tebankimi vlačugami in v brlogih, kjer so igrali hazardne¹⁾ igre. Že davno sta zapravila vse svoje velikansko imetje. Večkrat sta se zatekla k Hartatefu. Mošnjček tega moža, ki je bil trdno zaprt za druge, se je njima rad odpiral.

Nedaleč od Mena je sedel Keniamun, ki ni odmaknil pogleda z bledega in potrtega Nejtinega obličja. Kaj pomeni ta potrlost mladega dekleta in kaj pomeni, da se je pokazala s Hartatefom, ki ji sedi ob strani? Mladi vojščak je že davno vztrajno dvoril Menovi sestri in računl s tem, da se z njo oženi, ker jo je smatral za bogato dedinjo. Dobri Keniamun je prav tako ljubil ženske, igro in vino kakor njegov sodrug, tako da mu od majhne glavnice, ki mu jo je bil oče namenil, ni ostal niti groš.

Vojščakove misli je zmotil Pagir, ki je dvignil svojo čašo in veselo vzkliknil:

(Dalje.)

¹⁾ igre, pri katerih je dobiček ali izguba odvisna zgolj od slučajja.

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz Vipavske doline.

Sv. Mihael — Ozeljan. — V nedeljo bomo obhajali god sv. Blaža. V naši cerkvi bo slovesna maša ob desetih. Vabimo vse bližnje vernike, zlasti Trnovce, ki so še do l. 1790. hodili sem k maši in na pokopališče.

Rihemberg. — (Lep prizor. — Gospodarska vest.) — Ko so eno zadnjih nedelj šli ljudje od zadnje maše, so videli par krepkih voličev, vpreženih v eleganten avto. V pustnem času je to zelo pripravno za smeh. Temu prizoru jih bo gotovo sledilo še par — na naših lepih cestah. — Gospodarska zadruga je iz več vzrokov prenehala s poslovanjem. Njen celotni blagovni odsek je sprejela Ljudska posojilnica. Ta gospodarska sprememba je v splošno korist, ker se bo združni promet, osredotočen v eni gospodarski ustanovi, uspešneje razvijal. Upamo, da bo to tudi izvozu našega vina v korist.

Pedrovo nad Rihembergom. — (Za cerkovnika.) — Ko sem zadnjič šel v Pedrovo, sem izpred cerkve sv. Duha zaslišal, kako glasujejo Pederci za novega cerkovnika. Polovica jih je bila za, pol proti. Tedaj se nekdo oglasi: »Kdor ni za cerkovnika, tudi v cerkvi molil ne bo!« Na zadnje so se le pogodili, da mu bo vsaka številka dajala po 22 kg koruze na leto in ne več 25 lir kot doslej; koruza raste namreč po polju, lire pa ne. — V cerkev bi trebalo postaviti par klopi in spovednico.

Planina pri Vipavi. — (Hrasti se klanjajo.) — Po borštih se sliši petje sekir in žag kot nikdar poprej. Viden dokaz, da gremo navzdol. — Starši, kje ste, da vaši mlečnozobi fantiči, katerim se še šolska torbica na hrbtu pozna, že vasujejo in razgrajajo po drugih vaseh in se vračajo domov ob poznih urah? Včasih ni bilo tako.

Vrhopolje. — (Naša mladina.) — Občinsko pot Vrhopolje — Duple Log smo malo z robotami, malo na občinske stroške popravili. Tudi petje v cerkvi gre dobro naprej. Le dekleta se včasih ustrašijo. Nekateri naši fantje so prav pridni — v plesu. Posebno dva iz gorenjega konca nosita zvonce. Pri-trkujejo pa jim tri »punčke«.

Goče. — (Novi zvonovi.) — Po dolgem pričakovanju smo 13. jan. dobili 7 novih zvonov. Na lepo okrašeni voze so jih domačini pripeljali s štanjelske postaje. Staro in mlado je šlo naproti, da pozdravi nove glasnike. Iz farnega zvonika pa jim je v pozdrav mogočno donel krasni 224 let stari in 20 kvintalov težki veliki zvon. Ko so prišli zvonovi pred cerkev, jih je množica obstopila ter gignjena zapela zahvalno pesem. Naslednjo nedeljo popoldne je imel prečastiti gospod dekan v okusno ozaljšani župnijski cerkvi krasen govor o zvonovih, nakar jih je blagoslovil. Na koncu je nad 30

glasov močni mešani zbor zapel pomisljivi slavonspev v čast novim zvonovom. Da dobi veliki zvon spet tovariše s staro težo in ne lahkimi, zato je stopil naš odlični veščak sv. svetnik Ivan Mercina v stik z livarjem. Trud g. svetnika je imel uspeh, za kar mu gre iskrena zahvala! — Istočasno z novimi zvonovi je dobila župnijska cerkev, ki letos praznuje tristoletnico, tudi električno razsvetljavo.

Iz idrijskega kotla in okolice.

Zenin in nevesta — botra. — V nedeljo sta bila poročena Leopold Albrecht, rudar, in Marija Čarjeva. Takoj po poročnem obredu sta bila botra novorojencu nevestine sestri. Bog osrečuj obe družini.

Mati v grob — hčer h krstu. — V nedeljo je po težkem trpljenju umrla mlada rudarjeva žena Ivana Mihevec. Zapušča tri sirote, zadnja ima šele 6 dni in je bila na dan materine smrti krščena. Umrli večni pokoj, uboge sirote naj čuva Bog.

Novo delo. — Rudn. ravnateljstvo se je končno odločilo, da postavi ob marovškem mostu veliko električno centralo. Delo je bilo oddano na dražbi zasebnim podjetnikom. Vodno strugo bodo speljali od idrijske tovarne in jo betonirali. Temelj zanjo so že med vojno kopali, toda sedaj je načrt deloma spremenjen. Letos bo dosti dela, zato upamo, da bodo zaposleni vsi fantje.

Gor. Kanomlja. — (Šole ni.) — Od božičnih praznikov je naša šola brez učne moči. Učiteljica je šla, druge ni.

Marof. — (Moč molitve in krščanske ljubezni.) — V zadnjem spisu, ki je poročal o pereh vprašanih naše hiralnice, je bilo rečeno, da zavod ni le v telesnem oziru koristen, temveč v mnogih slučajih tudi v duševnem. Naj navedemo en slučaj iz zadnjih dni. Iz daljnega kraja so pripeljali mladega delavca. Nako-pal si je težko pljučno bolezen. Šel je k materi, katera mu je z ljubeznijo stregla. Spoznala pa je, da o telesni ozdravitvi ni misliti, zato je goreče prosila Boga, da ozdravi zapuščeno dušo ubogega sina. Odtušil se je bil življenju po veri: materine želje, da bi se spravil z Bogom, niso uspeli. V skrbi za duševni blagor svojega otroka je končno preprosila sina, da se je pustil prepeljati na Marof, zavedajoč se velike duhovne moči tega zavoda. Ko je prišel sem, je bil silno slab. Usmiljenke so mu ponudile svetinjico Brezmadežne ter z molitvijo in nežno postrežbo lajšale dušno in telesno bol. Molitev je zmagala! Čez dva dni je ves skesan prosil in prejel tolažila sv. vere. Pisal je ves vesel materi, jo prosil odpuščanja in večkrat ponavljal: »Oh kaj bi bilo z menoj, če ne bi bilo usmiljenih sester!« Pol ure po spravi z Bogom — je umrl.

Zavratec. — Vremenoslovci so se letos malo preveč urezali, prorokujoč strašno zimo. Tu smo visoko v hribu, a imeli smo komaj 8 stopinj pod ničlo, snega pa največ eno ped. Bojimo se posledic pri letini. — Z novimi zvonovi smo farani prav zadovoljni.

S Pivke.

Gorenje pri Postojni. — (V ob-r a m b o.) — Nekdo je zadnjič narisal naše fante in dekleta v slabi luči. Niso vsi taki. Dosti jih je, ki imajo med tednom težke hlode za »balince«. Ostra sekira pa je »pikov as« tistih, ki ves teden obdelujejo grčavo drevje. Ob nedeljah jim pa le malo zabave privoščimo. Kako je z branjem, bo pa gospod urednik najbolje vedel. (Bolje bi lahko bilo. Prip. ured.) Naša dekleta, ki služijo v mestu, ne prihranijo dovolj za klobuke.

Hruševje pod Nanosom. — 3. t. m. se je poročil trgovski pomočnik Franc Milharčič z gospodično Tončko Hreščakovo. Zenin in nevesta sta priljubljena pri vseh. Fantje in dekleta so se ob tej priliki poveselili. — Še nekaj našim gospodarjem: zakaj ne bi stopili v sadovnjak ter malce osnažili sadno drevje. Pod Nanosom sadje dobro uspeva, zlasti jabolane in nekatere vrste hrušk. Poznam kmeta, ki je le z dveh hruškovih dreves obral za 700 lir sadja.

Šmihel pri Postojni. — (V jav-nost z obrekli v c e m l.) — Vseh dobrih faranov se je polastilo ogorčenje, ko je naš delavni in častivredni g. kaplan bral predzadnjo nedeljo s prižnice neko pismo. Pismo je pisal g. dekanu nekdo, ki se boji povedati imena, ker se je v pisanju zlagal. Farani so poslali brž zastopnike iz vseh vasi k g. dekanu. Upamo, da se ne bo več upal tisti suhi obraz obrekovati tako na debelo.

Koritnica pri Knežaku. — (O j. ti fantje...) — Odkar izhaja »Novi list«, se še nismo oglasili v njem. Zdaj pa, ko imamo dovolj časa in se menimo o pustnem času, smo nekaj ugani-li. Prej se je obetal kar sedem porok, zdaj je pa samo ena na oklicih. Vaški fantje se za res ne menijo. Pri kozar-cu vina, tam so pa možki in pogumni.

Studeno. — Prezgodnji grob. Tatvina.) — Dne 1. t. m. smo spremili na zadnji poti Jožefo Japljevo, članico Marijine družbe. Rajnica je bila tiho, modro in vedno dostojno dekle. Pokoj njeni duši! — Dne 2. t. m. so neznani uzmoviči odnesli iz veže gostilne Veber vrečo soli. Goto-vo so mislili, da je sladkor. Plen, ki jim najbrž ni ugajal, so pustili v »Griču« ali so se pa zbal, da utegne postati preslan.

S Krasa.

Tomaj. — (»Belooblečene« deklice, električar in še kaj.) — 4. februarja smo pokopali gostilničarko Matildo Škerljevo, zna-no po vsem gornjem Krasu pod ime-nom »Matilda z oglja«. Pokojnica, ki je dosegla 57 let, ni bila poročena in je umrla prav vdane, krščanske smrti.

Sprevod je vodil domači g. župnik ob asistenci preč. g. škofijskega svetnika Henrika Šonca, sorodnika pokojnice. Pevci so zapeli tri žalostinke pod vodstvom g. nadučitelja Kosove'a. — Pri tej priliki naj povemo na uho dekletom, ki so nosile sveče in vence, da ni dobro nositi začetkom februarja prozornih oblek: škoda za zdravje in za oči! Lepše bi bilo, če bi oblekle za pogreb črno obleko, kot pa da gredo izpostavljat belo, kateri manjka nekaj prstov blaga nad kolenom.

Pravijo, da je elektrika hudo nagla, da pride v eni sekundi skoraj osemkrat okoli zemlje. Čudno, v Tomaju hodi iz Sežane že nad tri mesece in je ni niti v Križu še videti. Težko jo čakamo.

Govori se po vasi, da si bomo Tomajci napravili lepo, novo pot iz vasi mimo župnišča proti župni cerkvi. Imela bi 4 ključe in bi bila prav položna. Dobro bi prišla vsem vernikom, posebno starim in nadušljivim, ki sedaj komaj prikašljajo do vrha.

Salež. — Naša vas je postala zaspasna, odkar so pivčki zgubili edino gostilno, ki smo jo imeli v vasi. Pravzaprav bi pa le dobro bilo, če bi imeli katero, a pošteno, da bi vsaj vino prodali, ki ga precej ostaja. — Zadnjič so naše kratkolaske priredile ples. Čast fantom in dekletom, ki so se plesu odtegnili.

Lipa. — (Gruda kliče.) — Za v Ameriko pripravljajo nekateri cule. Vse mlado beži z grude. Stari ne moremo; ni čudno, če posestva pešajo.

Temnica. — Sicer to ne spada prav zelo v list, a da damo gospodinjam opomin in tatinsko zalego javno osramotimo, povemo, da še vedno zmanjka tu pa tam po par kokoši. Našemu krčmarju so pred par dnevi izpraznili krnik.

Škrbina. — Pred kratkim so prišli temniški fantje k nam s harmoniko. Po plesu in pitju je prišlo do pretepa, kjer jih je Alfonz Skabar precej odnesel. Orožniki preiskujejo zadevo. Harmonikarjem povemo, da jim ni treba hoditi na pretepe v našo mirno vas.

Slivno na Krasu. — Od nas se je poslovil že priletni bivši posestnik in krčmar Ivan Milič. Preselil se je v Split. Ob slovesu pozdravlja vse znance in prijatelje.

Berje. — (Smrt.) — 4. t. m. smo spremljali k večnemu počitku vsem dragega Dominika Kosmino. Neusmiljena sušica ga je toliko časa mučila, dokler ji ni podlegel. N. p. v. m. — Žalostno je, da moramo ob tej priliki pripomniti, da naj prihodnjič odpadajo razna prerakanja, kdo bo ob pogrebu tu ali tam.

Vrh sv. Mihaela. — (Tatinska sodrga.) — Zadnjič so ob belem dnevu okradli Jožefa Černica. Odnegli so obleko in vso zlatenino v vrednosti 1500 lir. V hišo so prišli od zadaj skozi okno. Doma so bili le otroci, ki so se igrali na hlevu.

Kostanjevica. — (Kraški rudnik.) — O našem rudniku, o katerem smo 5. dec. pisali v listu, se nič več ne sliši. Gospodje so prišli parkrat po-

gledat, zdaj je pa vsega konec. Pred nedavnim je smrt pograbila Milico Stepančičevo v tretjem letu zakona. Bolehala je več časa. N. p. v. m.

Kačiče pri Divači. — (Zdaj je čas.) — Tudi pri nas že sveti elektrika, mi pa kljub temu ne vidimo, kaj nam manjka. V vasi je en sam napajalnik, ki se posuši ob vsaki suši. Bilo je dosti besed o novem napajalniku, zdaj pa je ta zadeva zaspala. Občinski načelnik nam je lansko leto dejal, naj si poiščemo primeren prostor in izkopljemo jamo; za cement in zidarje bo poskrbela občina. Napravili nismo nič. Ko bo suša in bo živina brez vode, se bomo pa kisali.

Nabrežina. — (Smrtna kosa.) — V petek, dne 7. t. m. je umrl nenadne smrti v starosti 67 let industrialec in posestnik Valentin Radovič. Bolehal je več časa na ožilju, dokler ga ni na poti zadela kap. Pokojnik je bil dober in značajan mož. Posebno se je odlikoval s svojo radodarnostjo do nabrežinske cerkve, kateri je poleg drugih darov poklonil umetniško izdelan oltar sv. Valentina. Naslednji dan se je vršil pogreb, katerega se je poleg domače godbe udeležilo veliko vaščanov. Sprevod se je ob zvokih domače godbe pomikal v cerkev in od tam na pokopališče, kjer so pokojnikovo truplo položili v kamenito grobnico. Pokoj njegovi duši, ostalim pa naše sožalje!

Iz Reške doline.

Il. Bistrica. — (Fantje, fantje...) Res je, da smo v predpustu in da je treba malo poskočiti, toda čudno je, da bistriških fantov ne motijo le »stare dame«, ampak tudi »lesena Mrjanca«, ki se zna prav spretno sukati okoli »mendrge«. Fantje, imejte pamet, pa si shranite kako lirco za slabe čase. Dosti bi jih bilo treba tudi povedati na račun deklet, pa bomo o drugi priliki.

Ostrožno brdo. — Žal da nimamo kaj boljših novic. Povedati je treba, da je pri nas precej deklet, ki bi se rade omožile, a »njega od nikoder ni«. Tega pa so malce tudi same krive zaradi svojega obnašanja, zlasti v cerkvi. Med mašo se nekatere na glas smejejo in pogovarjajo, misleč, da se fantom bolj prikupijo.

Iz goriške okolice.

Renče. — (Številke in drugo.) — Lani je zagledalo luč sveta 28 farančkov. Druga leta se jih je rodilo do 80. Mrličev smo imeli 29, prej 35. Porok je bilo le 6, druga leta tudi po 14. — 27. jan. je zginila z doma 22 letna Marija Pregljeva iz Renč št. 193. Iskali so jo povsod, a je niso našli. Sosedje trdijo, da je bila dobra in mirna deklica.

Podgora. — (»Nadaljevanje.«) — Prav sem imel, ko sem pred 14 dnevi poročal v »Novem listu«, da uzmoviči v Podgori niso šli k stalnemu počitku, ampak se pripravljat na nove izpite. V soboto zvečer so jih z odliko položili pri Brešanu Benediktu in ga prikrajšali za 1000 lir v obligacijah,

hčer pa za zlato zapestnico, vredno 275 lir. Ne spominjam se več, kako se kličejo po imenu, njih priimek pa je »Nepriprav«. Sedaj nadaljujejo »študije« za še težje izpite. Upamo, da prejmejo zadnjo diplomo od orožnikov.

Štandrež. — (V cerkvi.) — Poročil se je gosp. Rudi Lutinan z gospodično Olgo Lutmanovo. Mlademu paru želimo mnogo sreče! — Čeravno je pri nas velika cerkev, imamo navado, da se vstavimo vsi mladi pod korom. To bi ne bilo še tako slabo, če bi se nekaterim komaj doraslim dekletom ne zdel ravno ta prostor primeren za njih javne »kongrese«. Ali bi ne bilo bolje, da bi ta dekleta ostala raje doma? — Brezplodni spor med pevci še vedno traja. Mlajši bi šli na kor, če bi bili starejši zadovoljni z mešanim zborom. Prav bi pa bilo, če se prerakanje zlasti po listih opusti. Treba je imeti smisla za petje v čast božjo, ne pa za osebno postavljanje.

Iz tržaške okolice.

Sv. Križ pri Trstu. — V naši župniji, ki šteje okoli 1800 duš, se je v prethodnem letu rodilo 44 otrok; mrličev smo imeli 38, porok pa 12. Brezposelnost je tudi Križane pognala po širnem svetu. V povojnih letih se je izselilo v razne dele sveta čez 100 oseb, skoro polovica teh samo v Argentino, kjer si večina izmed njih služi s klesarskim delom vsakdanji kruh. V najkrajšem času jih zopet nekaj odide čez morje, večje število kamnosekov pa se odpravlja v Belgijo. — Kaj bo z našim vinom? Nekateri naši krčmarji pre malo blažijo vinsko krizo v naši občini. Mesto da bi kupovali vino pri naših vinogradnikih, ga vozijo kar z avti od drugod, in sicer v ponočnih urah, da ga potem točijo kot pristno domače. Častno izjemo dela naša društvena krčma, ki toči izključno domačo kapljo.

Ricmanje. — (Občinski zdravnik. — Točna ura. — Vode dovolj.) — Lansko leto je umrl občinski zdravnik dr. Marsich (Maršič), ki je bil jako dobra duša. V skrbeh smo bili, kakšen bo naslednik. Sedaj vrši službo g. dr. Roncalli, ki dela vestno in točno in se je zaradi prijaznosti že vsakemu priljubil.

V zvoniku imamo staro uro, ki jo je težko navijati. Naš cerkovnik Miha pa ji je tako »naglih al glide«, da gre točno. To je v veliko korist delavcem, ki morajo biti točno na delu. Čast komur čast!

Sedaj, ko imamo vode dovolj in še preveč, nihče ne misli na rezervoar. Prišel pa bo čas, ko bomo čakali ure in ure na škaf vode.

Sv. Ivan. — (Cerkveno petje.) — Svečnico smo proslavili prav slovesno. Le s petjem nismo bili posebno zadovoljni. Organist ni imel srečne roke pri izbori pete maše. To so bile koračnice, valčki, skoro opera. Takšna glasba ne vodi vernika k verskemu razmišljanju, k Bogu. Prav te dni sta tržaški katoliški tednik »Vita Nuova« in »Osservatore Triestino« kritizirala podobno glasbo, ki so jo

peli ob neki cerkveni slovesnosti v Rojanu. Kar je gledališkega, naj ostane v gledišču. Dobro bi bilo misliti tudi na nabavo novih orgel. Poglejmo, kako so vse tržaške fare že modernizirale svoje orgle, le mi čakamo. Lepo petje je za našo faro velikega pomena tudi radi tega, ker nas hodijo poslušati in kritizirati tenkočutni meščani. Nekaj še vedno damo nase.

Svetoivančan.

Iz Istre.

Klanec. — (V pozdrav.) — Po dolgem času smo dobili novega dušnega pastirja č. g. dekana Gabrijela Piščanca. Kako smo srečni! Nekaterim ni prav, da ni bilo slovesnega sprejema. Toda gospod je zaradi razmer in zavoljo smrti svoje matere prosil, naj ne bo slovesnosti.

Ker Vas nismo mogli, č. g. dekan, pozdraviti ob prihodu, Vas pa sedaj ter Vam želimo, da bi srečno preživeli med nami vsa leta, ki so Vam od Vse-mogočnega določena.

Sv. Anton pri Kopru. — Ker ne moremo prodati pridelane kapljice, odpiramo osmice, a denarja je še vedno malo. Praznik sv. Antona smo praznovali v lepem vremenu. Vse polno tujcev je prišlo k nam. Tudi petje je bilo lepo. Pridružili so se še novi pevci, ki hodijo po 2 kilometra daleč k pevskim vajam. Vsa čast tudi g. pevo-vodji in predsedniku zbora.

Zabrežec pri Borštu. — 60 fantov imamo v vasi. Ali bi se ne mogel še kateri odločiti in pristopiti k pevske-mu zboru? — Na sv. Antona dan smo imeli lep praznik. Škoda le, da so ga v neki gostilni tako slabo zaključili. Prav lepo se je proslavil tudi tisti junak, ki je na pokopališču prevrnil nek nagrobni spomenik. — Umrl je na raku Ivan Prašelj. Bil je tih in pobožen mož. N. p. v m.!

Plavije. — (Kmetijski tečaj. — Eden za drugim.) — Prvi dan meseca smo pokopali častitega in uglednega Mihaela Čoka, starega 83 let. Do pred kratkim je še bil zdrav in čil. Pogreb je bil nad vse veličasten. — Zdaj hodimo h kmetijskemu tečaju. Prav bi bilo, da bi se vsi rav-nali po učiteljevih naukih, zlasti oni, ki sadju nič ne gnojijo. — 2. t. m. je umrl v Ellerjih 50-letni družinski oče Anton Eller. Bolehal je več časa na sušici. Zadnjo čast pri pogrebu so mu izkazali tudi pevci in godci.

Iz Gor.

Kred. — (Za ples so lire. — Smisel za mlekarstvo.) — Leti-no smo imeli tudi mi precej dobro. Zato se pa veselo imamo in se vrtimo; ples na ples. Koliko lir gre na ta način po zlu! Jasno, da jih potem ni za do-bro časopisje. — Na klanec so vse preuredili. Čast jim, ki so se za to za-vzeli, saj je bilo za vas velikega po-mena. — Mlekarna nam precej nese, a žal da je iz tako velike vasi komaj 23 udov. Maslo prodajamo v Kobarid. Šlo bi še po boljši ceni, če bi se kupci oglasili tudi od drugod.

Log pod Mangartom. — Mile zime brez snega se Ložani prav nič ne ve-selimo, ker nam primanjkujejo drva, katera moremo speljati iz oddaljenega gozda le na saneh. V februarju, ko postaja solnce vedno močnejše, nam sneg nič več ne koristi. Zato nam ob-čina ne bo smela odrekati novih drv v bližnjem gozdu.

Levpa. — Še precej čitamo »Novi list«, toda ni ga, ki bi se kaj v njem oglasil. Čez teden jočejo vsi o bedi, ob nedeljah pa plešejo in popivajo, da se kadi. — Že nekaj časa se več ne oglašajo veliki zvon, ker je kembelj raz-bit. Čakamo, da zraste drugi.

Čadrg. — Visoko v hribih smo, pa še ne vemo za zimo. Cvetejo že tro-bentice in zvončki. Pomladanskih cvetk pa ni več učakal 22-letni Franc Manfreda, ki smo ga oni dan zagreblili. Bog mu daj sveti raj!

Grabovo. — Že 43 števil »Novega lista« smo dobili v roke, pa je bilo ko-maj enkrat nekaj o nas zapisanega. Pri nas je kot drugod. Mladina kljub slabim letinam le veseljači. Več nauka in čtiva ji je treba.

„Srebrni“ zvonovi.

Naše ljudstvo kaže veliko ljubezen do zvo-nov. Kaka žalost je prevzemala ljudi, ko so gledali snemanje zvonov v vojne namene in ka-ko veselje zavlada v občinah ob prihodu novih zvonov! Pobiratelji prostovoljnih prispevkov za zvonove vedo povedati, kako hvaležno je to delo! Za zvonove ni mrmranja; kdor ima, dà, kdor nima, obžaluje, da ne more dati.

Preprosto ljudstvo si svoje bronaste prijate-

lje še poveličuje z ljubkimi pripovedkami. Ta-ko vliva ljudska domišljija v zvonove srebro in zlato, ki sta plemenitejši kovini nego baker in cin. Zato pišejo tudi poročevalci o novih zvonovih, da imajo srebrno čiste glasove. Če-tudi ni v zvonovih nič srebra, zakaj to bi gla-su škodovalo kot svinec, ima ta pripovedka vendar nekaj stvarne podlage.

Že iz VIII. stoletja izvira navada, da so pre-možni verniki za botre pri blagoslovljenju zvonov. Da bi se za to čast izkazali hvaležne, so pri vlijanju vročevali zvonarju darove v srebru, da jih je metal med topljeni bron.

Do XV. stoletja ni bilo stalnih zvonaren, za-kaj poti so bile slabe ali jih ni bilo, prevoznja zvonov je bila jako draga. Zvonarji so poto-vali iz kraja v kraj. Kjer so dobili delo, tam so si zgradili začasno topilnico.*) Ko je bil bron raztopljen, je nepošteni zvonar začel tožiti, da ga je premalo, naj mu ljudje hitro prinesejo kaj srebrnine ali zlatnine. Ljudje so v naglici pobrali, kar so imeli, zvonar pa je vpričo da-rovavcev zmetal vse v topilnico. Toda ti da-rovi niso padali med bron. Odprtina, skozi ka-tero je padalo srebro, je ravno nad ognjem in ta del topilnice leži tik prostora, kjer se kovi-na topi. Skozi isto luknjo, skozi katero so pa-dali vrednostni predmeti v peč, se poklada go-s-rivo na ogenj. Za naknadno dokladanje kovi-ne ima topilnica na strani posebna železna-vratca. Srebrnina ni padala v raztopljeno zvo-novino, ampak v ogenj, kjer se je pod pepelom skupaj z lila. Ko se je ohladila, jo je lakomni zvonar pobral in odnesel.

Iv. M—a.

*) Sedaj še ohranjeni vel. zvon d⁴ (2016 kg) na Gočah je bil vlit l. 1706. pri domačem po-kopališču.

Kaj se sliši po svetu.

Hude postave.

Ameriške Združene države so se-stavljene iz 48 majhnih republik. Vsa-ka teh držav ima lastno zakonodajo. Kar je v eni velik zločin, je drugje lahko le prestopek. Tako se je oni dan pripetilo, da je revna ženska v državi Njujork ukradla 100 dolarjev. Obso-dili so jo v dosmrtno ječo. V sosed-nji državi bi jo kaznovali le s par me-seci zapora. Čudni pravni pojmi.

Še 99 dni.

Na Češkem so se dvignili na pot številni apostoli adventistov. — Ver-sko ločino adventistov je ustanovil leta 1831. neki Janez Miller v severni Ameriki. Adventisti pričakujejo, da Odrašenik šele pride na svet in da ustanovi kraljestvo, ki bo trajalo 1000 let, nato bo konec sveta. — Apostoli pozivajo pa zdaj ljudstvo, naj brž pristopi v njih vero, sicer bo točno čez 99 dni prišel sodni dan in bo ko-nec sveta. To je čudno, ko njih Odra-šenika še ni in ni še nastopilo 1000-let-no kraljestvo.

Meniška republika.

Na gori Atos ob Egejskem morju je cela vrsta starodavnih pravoslavnih samostanov. Na sveto goro Atos ne sme stopiti žensko bitje. Gora tvori republiko zase, ki jo upravljajo odpo-slanci vseh samostanov. Te dni je »državni svet« republike poslal na

Zvezo narodov pritožbo, ker hoče Gr-čija odpraviti meniške svoboščine ter Atos sebi podrediti.

Čudežno jezero.

V bližini kraja Leprignano v Laciju je pred petimi leti nenadoma izginilo jezero Puzzo. Kjer je bilo jezero, je ostalo le močvirje. Zaradi zadnjih močnih nalivov se je pa jezero zopet prikazalo.

72 ur pod vodo.

V bližini mesta Quebec v Kanadi se je spustil v globine tamkajšne reke star potapljač, da bi pregledal pod-vodna dela neke gradbene tvrdke. Ne-srečni potapljač se je pa zapletel med ogrodje podvodnih temeljev stavbe in se ni mogel rešiti. Ker je ravno takrat zavelo mrzlo neurje, drugi potapljači niso mogli na pomoč. Ko so ga po 72 urah potegnili iz valov, je bil mrtev.

Brihtni sloni.

V Indiji, kjer imajo dosti slonov, so pred kratkim ustanovili »Družbo slonovih prijateljev«. Družba ima na-men nastopiti proti lovu in pobijanju slonov. Pravijo, da je slon še bolj brihtna in zvesta žival kot pes. Da se tudi izvežbati za različna težka dela, kjer bi sicer porabili večje število konj. Na leto pobijejo lovci za 125 milijonov dolarjev slonov; če bi slo-ne pustili žive, bi dali petkrat več dobička.

Nenavadni zborovalci.

V kratkem bodo zborovali v Madridu vitezi zlatega runa. Španski red zlatega runa je eno najbolj cenjenih odlikovanj na svetu. Briljantni ovrtnik zlatega runa nosi le 51 oseb. Danes jih je 50, ker so en ovrtnik, ki ga je nosil umorjeni car Nikolaj II., bolj ševiki zaplenili. Zanimivo je, da bosta pri seji sedela drug poleg drugega gospod Poincaré in pa bivši nemški prestolonaslednik. Zadnje zborovanje vitezov zlatega runa je bilo pod Karlom V. v 16. stoletju.

»Miss Evropa«.

Zadnjič smo pisali o najlepši Jugoslovanki in o drugih kraljicah lepote, ki so bile izvoljene po ostalih državah. Pred dnevi je bila izmed teh 18 krasotic določena za najlepšo Evropejko zastopnica grškega ženstva. V Rio de Janeiro, glavnem mestu Brazilije, kamor bodo odpotovale vse te krasotice, bo v kratkem izvoljena svetovna kraljica lepote »miss Universo«.

Olimpijske igre.

Vsaka štiri leta se vrše velike mednarodne sportne tekme, ki se po zgledu starogrških tekem imenujejo olimpijske igre. Pri njih nastopajo najboljši telovadci, plavači, tekači, strelci, sabljači, sploh sportniki vseh vrst in vseh narodov in tekmujejo za svetovno prvenstvo. Zmagovalci se imenujejo olimpijski prvaki. Zadnje olimpijske igre so bile v Stokholmu na Švedskem, l. 1932. se bodo vršile pa v Los Angeles v Severni Ameriki. Zgradili bodo velikansko nepokrito gledališče (stadion) za 105 tisoč gledalcev.

Pozdravi rojakov.

Neapelj, 27. jan. 1930.

Slovenski fantje in dekleta, ki plovemo v Južno Ameriko na parniku »Marta Washington«, pošiljamo tople pozdrave vsem družinam v domačiji. — Valenčič Jožko, Maje, Stratjot Anton, Martinčič Jožko, Sp. Košana; Smrdelj Ivan, Kal; Ludvik Viktor, Sterle Franc, Bač; Valenčič Ivan, Kališter Alojzij, Knapel Alojzij, Juršič; Nadok Anton, Šuštaršič Lipe, Zagorje; Vodopivec Lovrenc, Trnje; Obrsnel Marica, Tomaj; Ukmar Vida, Šmarje; Pašel Ana, Dolina; Mihalič Ana, Kostelič; Žerjal Gusta, Boljunc; Vovk Pepca, Kozjane; Filipič Angela, Tatra; Anton Zadnik, Kozjane; Franc Sirin, Kozjane; Žigon Lojze, Dol. Brannica; Makole Rudolf, Slivno; Hrvatin Vladimir, Opčine; Kocjan Bogomir, Sežana; Firem Franc, Kozjane; Meman Franc, Prešnice; Božič Josip, Ocizla; Prinčič Rihard, Nabrežina; Makarol Marica, Križ pri Tomaju; Milančič Jelka, Volčji grad; Mirošič Anton, Lokev; Krebel Anton, Ostrožno brdo.

Novi slovenski Amerikanci

pošiljamo pozdrave iz Afrike, iz mesta Dusseldorfa, staršem, bratom, sestram in prijateljem, posebno pa nepozabljenim dekletom.

Germeek Anton, Furlan Ludovik, Rudež Viktor, Kobjeglava; Rebula Zorka, Volčji grad; Božič Avguštna, Gorjansko; Kukanja Rudolf, Kukanja; Edvard, Mali dol; Furlan Zorka, Mali dol; Taučer Edvard, Ivanji grad; Pipan Jožef, Preserje; Trobec Edvard, Veliki

dol; Gulič Jožef, Stanjel; Mihel Stanislav, Pedrovo; Štrancar Alojzij, Tevče; Kodrič Franc, Brje; Brundula Štefaniya, Lah Emilija, Zvab Jožef, Zvab Ivanka, Dutovlje; Pahor Emilija, Kostanjevica; Uršič Marija, Volčjadraga; Kuravec Silvester, Tublje; Šusterčič Jožef, Grič Rozalija, Trobec Marija, Veliki dol; Trošt Anton, Barut Emilija, Božič Angela, Bernetič Marija, Božič Marija, Št. Vid; Mihalič Marija, Kastelec; Filipič Franciška, Ocizla; Kerpan Roza, Justina Gustin, Viktor Hrovatin, Karel Urbančič, Joško Pirjavec, Franc Šuber, Sežana; Vidmar Anton, Senožeče; Kaluža Rudolf, Artviže; Brišček Stanislav, Briščki; Purič Alojzij, Repan; Gruden Franc, Samatorca; Besednjak Viktorija, Gojače; Zelodec Marija, Fani Smrdel, Benko Marica, Petelinje; Petelin Franc, Tomaj; Bonulič Franc, Podgrad; Rotar Anton, Kontelj Jožef, Knežak; Črnač Jožef, Novak Ivan, Kal.

* * *

Šuc Milan, Godnič Mici iz Komna; Pahor Ivan iz Novela; Jazbec Ivanka iz Svetega; Gec Karel iz Tomaževce; Milanič Gabrijela iz Volčjega grada; Lavrenčič Just iz Bočajeve; Širca Stanislav, Žerjal Alojz iz Pliskovice; Božič Ivan iz Gorjanskega; Šavron Ivan iz Topolovca.

Književni pomenki.

Ivan Pregelj: Izbrani spisi.

IV. zvezek: Zgodbe zdravnika Muznika (I. in II. del). — Tolminske matere sveta noč. — Ljubljana, 1929. Založila Jugoslovanska knjigarna. Str. 255. — (Cene: broš. Din 45.—; vez. Din 60.—).

Prvi del zgodovinske povesti »Zgodbe zdravnika Muznika« je Goričanom že znan, saj je izšel l. 1923. v Gorici. Drugi del pa doslej še ni bil nikjer natisnjen. Zdravnik Anton Muznik je zgodovinska oseba iz srede 18. stoletja. Rodil se je neposredno po nesrečnem tolminskem puntu. Pregelj je iz njega naredil junaka čudno razgibanega in romantičnega življenja. Iz tlačanstva pod tolminskimi grofi ga vodi v bitke v sedemletni vojni pod poveljstvom generalov Dauna in Lavdona ter ga končno pripelje v Gorico. Njegovo življenje je prepleteno s skrito ljubeznijo do grofice Harrscheve, ki mu isto čuvstvo enako tajno vrača. Druge mu delu se pozna, da je nastal pozneje. — Kratka črtica »Tolminske matere sveta noč« je namenjena spominu pisateljeve matere.

Ivan Pregelj: Peter Markovič strah ljubljanskih šolarjev.

Zgodovinska povest, 1929. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. Str. 208. — Mohorjeva knjižnica, 27.

Peter Markovič je bil dijak, ki je moral uiti z Reke, ker je v razburjenju ubil plemiča, ki je zapeljal njegovo sestro, njega pa udaril v obraz, ko je zahteval pojasnila. Po dolgem tavanju je prišel do vikarja Jožeta Glaviniča v Moščenicah, ki ga je sprejel za svojega in mu dal ime in izpričevala svojega prejšnjega varovanca, ki je bil tudi dijak na Reki in Markovičev najboljši prijatelj. Ta je prav tiste dni umrl, ker se je pri reševanju nekega otroka iz morja prav hudo prehladil. Markovič je pod tujim imenom šel v Ljubljano in vstopil v jezuitske šole. V Ljubljani so ga vsi zelo cenili. Edino sošolec Gregor Kavčmar, poosebljena zloba, ga ni mogel. Kavčmar je nazadnje oboževal, kdo da je Markovič. V tem se je začela vojna s Turki. Veliki vezir Kara Mustafa je valil svoje nepregledne čete proti Dunaju in ga oblegel. Ljubljanski dijaki so vsi z Mar-

kovičem vred na Dunaju med branivci. Tudi Kavčmar je na Dunaju, a ta ne brani, temveč izdaja. Zato ga doleti kazen. Tisto noč, preden je poljski kralj Jan Sobieski z enim samim silnim udarcem zdrobil velikansko turško vojsko, je Kavčmar padel z obzidja in se ubil. Dijaki so bili vsi ranjeni; Markovič je izgubil vid, a ni bil žalosten, ker je to nesrečo smatral za znak sprave z Bogom. Vrnil se je v Ljubljano in se poročil. — »Peter Markovič« je zgodovinska povest. Okvir je dosti širši kot pri drugih Pregeljevih povestih te skupine, a povesti to ni v škodo. Pisatelj je bil pri izbiri snovi in oblikovanju osebnosti bolj svoboden, ker se ni čutil vezanega po zgodovinskih dogodkih. Na nekaterih mestih je tako plastičen in epsko širok, da je človek radi ene same strani vesel knjige.

Došle knjige.

Jack London: Kralj Alkohol. Povest. Iz angleščine prevedel Jos. Poljanec. Celje, 1929. Založila Družba sv. Mohorja. Str. 247. — Mohorjeva knjižnica, 30.

Janez Jalen: Ovčar Marko. Povest. Celje, 1929. Založila Družba sv. Mohorja. Str. 408. — Mohorjeva knjižnica, 26.

Ferdo Plešič: Mojca in drugi spisi. Tiskala in založila tiskarna »Edinost«. Trst, 1929. Str. 95. — Biblioteka za pouk in zabavo, VI.

Franjo Šuklje: Iz mojih spominov. III. del. Ljubljana, 1929. Jugoslovanska knjigarna. Str. 276.

Makso Šnuderl: Človek iz samote. 1929. Tiskovna založba, Maribor. Str. 176. — (Cene: broš. Din 40.—; vez. v platno Din 60.—).

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 11. februarja 1930.

Zelenjad: Solata endivija 100, domača 220 do 320, radič rdeči 240 do 260, za kuhanje 180, vrzote 40, cvetača 60 do 80, kapus 60 do 80, špinača 220 do 260.

Krompir ogrski 40, domači 45 do 50.

Jajca domača 50, uvožena 40, drva 16 do 18.

Radi hudega mraza je bila v pone deljek na trgu komaj tretjina zelenjave v primeri s prejšnjimi dnevi. Cene so radi tega porastle.

Gorica, 12. februarja 1930.

Zelenjad: špinača 120, vrzote 20 do 25, radič rdeči 180 do 200, radič zeleni 150, motovilec 250 do 300, peteršilj 50, zelena 100, domača cvetača (brokoli) 60.

Krompir 45, jajca 40 do 45, domače maslo 12.50 do 13.

Opomba: Iz inozemstva je povpraševanje po naši zelenjavi iz dneva v dan bolj živo. Špinača gre sedaj na Češko v Prago. Glavni konsumenti ostale naše zelenjave se nahajajo v Nemški Avstriji. Trst prihaja za gorški trg manj v poštev, ker ima tržaški trg svoje želje in ni dvakrat enak. V zelenjadnih trgovinah se že dobi novi (letošnji) krompir, katerega uvažajo večinoma iz Malte; cena mu je na drobno po 3 lire za kg.

Prečisti drevje!

Sedaj je najugodnejši čas, da prečistiš drevje, to je da odstraniš nalomljene, suhe in nepotrebne veje ter pri-
krajšaš tiste, ki preveč divjajo.

Sedaj je tudi najugodnejši čas, da odstraniš s sadnega drevja mah in lišaje ter poškropiš sadno drevje z antiparazitom. Če hočeš, da ti bo sadno drevje lepo rastlo in nosilo stoteri sad, uničuj škodljivce.

Piškvav fižol.

Naročnik iz inozemstva piše:

»Ze par let opažam v fižolu luknjice, v katerih žive 4 mm veliki hroščki, ki zaležejo številna jajčeca. Iz teh se razvijajo potem črvi. Kako se imenuje ta živalica in kako bi jo zatrl?

Škodljivca na fižolu je znan tudi v našem ozemlju in na žalost vsako leto bolj. To je bratec škodljivca na grahu. Imenujemo ga fižolar in spada k isti družini kot grahar. Nepridiprav nekaterih vrst fižola sploh ne napada, druge mu pa gredo posebno v slast, tako debeli in ploščnati beli fižol.

Kako uničiti zalego? Posameznik tega ne zmore. Ker leti škodljivca iz že okuženega zemljišča tudi na zdrav sosedov fižol, je potrebna proti njemu od oblastev organizirana borba. Vsi bi morali saditi samo zdrav fižol, ki bi ga pred sajenjem razkužili z ogljikovim sulfurom (sulfuro di carbonio). Pri uporabi strupa je treba paziti, da ga rabiš točno po prejetih navodilih!

Na drug način ne moreš obvladati škodljivca.

Dušika deteljam!

Detelje imajo dobro lastnost, da črpajo iz zraku dušik, s katerim bogate zemljo okoli korenin. Zato so ljudje mislili, da ni treba gnojiti deteljam z dušikom. Izkušnja pa uči, da so tudi detelje hvaležne za vsako dušično gnojilo, posebno za čilski soliter in apneni nitrat. Na 100 m² raztrosimo po 1 kg enega izmed obeh imenovanih gnojil. Kdor hoče imeti prvo košnjo detelje posebno obilno, naj poskusi.

Pirnica

se imenuje travnati plevel, ki poganja v zemlji dolge poganjke, iz katerih nastajajo v ugodni legi nova gnezdišča te škodljivke. Samo z globokim oranjem ne pridemo do živega plevelu. Pri kopanju ali oranju je treba zbrati vse podzemeljske poganjke in jih posušiti ter potem zažgati. Tudi ne kaže krmiti živine s pirnico. Koščki bi lahko padli na steljo ali pa prišli neprebavljeni med gnoj in s tem na njivo, kjer bi zopet ustvarili gnezdišča plevela.

Prašiči in mlekarne.

V mlekarnah, posebno kjer izdelujejo sir, je vedno toliko ostankov mleka, zlasti sirotke in žure, da se brez posebnih stroškov lahko redijo prašiči. V Andrazzi v Karniji ima mlekar na dnevno okoli 600 litrov sirotke, s katero prerediti 80 prašičev. Danes je v Karniji že 8 mlekar, kjer rede prašiče z ostanki. Število mlekar

s prašičerejo se vedno bolj množi.

Ali bi ne bilo to mogoče tudi pri mlekarnah v Julijski Krajini?

Pšenica Mentana.

Če je kdo sejal ozimno pšenico spomladi, ni imel zrnja, če je sejal jaro (poletno) pšenico v jeseni, mu je pomrznila. Z vrsto Mentana, katere se jejo precej tudi naši kmetovalci, pa je stvar drugačna. Izkazalo se je, da se ta vrsta lahko seje v jeseni kot ozimna in tudi spomladi kot jara pšenica. V kraju Bagnoli (okolica Padove) je bila Mentana posejana lansko leto dne 11. marca in je dala 36 kvintalov na ha ali nad 12 kvintalov zrnja na njivo (3696 m²).

Polži na vrtu.

Polži delajo v spomladnih mesecih na vrtu zelo veliko škodo in gospodinjstva sprašujejo na levo in desno, kako bi jih pregnale.

Polži so zelo občutljivi za vse razjede dajoče snovi, kot je živo apno ali pa surove kalijeve soli. Če pride polž v dotiko z eno takih snovi, se opeče in končno crkne. Zato je najbolj primer-
no raztrositi po celem vrtu eno izmed surovih kalijevih soli, kot so kajnit in silvinit, 30% kalijeva sol ali pa neočiščena 40% kalijeva sol. Na vsakih 10 štirjaških metrov raztrosi po 30 dkg 40% kalijeve soli ali pol kg silvinita ali poldrugi kg kajnita.

Vse te snovi vsebujejo precej kalija, ki je zelo važen za vsako rastlino, posebno za povrtnino. Tako boš dve muhi hkrati udaril: vrt dobro pognojiš ter onemogočiš obenem razmnožitev polžev. Živalice bodo v dotiki z razjedajočimi snovmi crkile.

Kalijeve soli moraš raztrositi že sedaj; bolje bi se bilo, če bi že bile raztrošene.

Nove postave.

Obmejnimi posestnikom.

Obmejni posestniki lahko dobijo prolaznico (carta di frontiera) od kr. kvesture, četudi so jugoslovanski državljani, ako bivajo v Italiji in imajo svoja posestva v obeh državah. Razume se, da v posameznem slučaju kr. kvestura lahko prošnjo odbije.

Posestniki, ki so iskali pomoči pri uredništvu, naj zopet prosijo za prolaznico.

Izselitev v Belgijo.

Kdor se hoče izseliti v Belgijo, si mora preskrbeti delavno pogodbo, drugače ne dobi potnega lista. Mo-
žem in fantom z Vipavskega (Gradišče in Goče) javljamo, da je kr. kvestura v Gorici že odposlala potne liste na tale naslov: Ispettorato dell' Emigrazione, Udine.

Skrajšanja vojaške službe.

Na razna vprašanja staršev, zakaj niso bili odpuščeni njihovi sinovi po devetmesečni vojaški službi, odgovorjamo tole:

Dočim je pravica do najmanjše vojaške službe (leva minima) po zakonu določena in popolnoma neodvisna od vojnega ministrstva, je pravica do skrajšane vojaške službe (leva riducabile) pogojna. Vojno ministrstvo do-
loči namreč od leta do leta, ali naj se dovoli opravičencem skrajšana vojaška služba ali ne in v katerih slučajih naj se to zgodi. Za ministrstvo je pri tem odločilno vsakoletno število potrjenih nabornikov. Če je veliko potrjenih, dovoli ministrstvo za več slučajev skrajšano vojaško službo, če jih je manj, je tudi manj vojakov de-
ležnih te dobrote.

VOJAKOM LETNIKOV 1908. IN 1909. je vojno ministrstvo priznalo pravico do skrajšane vojaške službe le v prvih petih slučajih, ki so navedeni v »Novem listu« št. 14. od 27. junija 1929. ali pa v koledarju Gor. Mohorjeve družbe za l. 1930. na strani 145. Ministrstvo ni pa priznalo pravice do skrajšane vojaške službe v drugih osmih slučajih.

O ŽIRIRANI MENICI.

V prejšnjih člankih smo že večkrat govorili o žiru, žirantu in žiratarju. Zato je potrebno, da natančno pojasnimo pojem žira.

Upnik lahko obdrži menico do zapadlosti, lahko jo pa tudi pred zapadlostjo odstopi drugi osebi. To bo upnik storil, ako rabi n. pr. nujno denar ali če je drugi osebi kaj dolžan.

Primer: G. Budin Anton iz Mirna je podpisal g. Saunigu Cirilu iz Bilj menico za 1000 lir. G. Saunig Ciril bi hotel menico odstopiti g. Mozetiču Francu iz Bilj, ker mu je dolžan 1000 lir.

G. Saunig Ciril mora izvršiti dve stvari, ako hoče odstopiti g. Mozetiču Francu menico: 1. najprej mora napisati na hrbtu menice neko izjavo: 2. mora Mozetiču Francu menico izročiti.

Odstopna izjava.

G. Saunig Ciril bo napisal na hrbtu menice tole:

Biglia, 15 febbraio 1930.

E per me pagate al Sig. Mozetič Francesco = za me plačajte g. Mozetiču Francu.

Saunig Cirillo.

ZAHVALA.

Ob prebridki, nenadni izgubi našega predraga očeta

ANTONA GREGORIČA

se najiskreneje zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali v teh težkih dneh. Posebej izrekamo zahvalo gg. zdravnikom goriške mestne bolnišnice, g. župniku s Placute za tolažila sv. vere, domačemu g. župniku za spremstvo, cerkvenim pevcem za ganljive žalostinke ter sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da spremijo nepozabnega pokojnika na zadnji poti. — Bog bodi plačnik vsem!

Vogrsko, dne 6. februarja 1930.

Hčere: Jožefa, Antonija, Angela, v imenu bratov, sestre, zetov in ostalih sorodnikov.

Lahko napiše še krajši:

Biglia, 15 febbraio 1930.

Pagate al Sig. Mozetič Francesco =
plačajte g. Mozetiču Francu.

Saunig Cirillo.

ali pa:

Biglia, 15 febbraio 1930.

Al sig. Mozetič Francesco = g. Mozetiču Francu.

Saunig Cirillo.

Ko je g. S. C. napisal tole izjavo na hrbtu menice, jo mora izročiti g. Mozetiču. S tem je g. S. C. odstopil, žiriral menico na g. Mozetiča Franca. G. Saunig Ciril se imenuje žirant, g. Mozetič Franc je žiratar.

Iz tega sledi, da je treba razumeti pod žirom (italijansko: girata) dodatno, a samostojno menično pogodbo, ki se izvrši z zgoraj opisano izjavo (plačajte za me...) in s tem, da se menica izroči drugemu upniku (žiratarju). Z žirom se prenesejo lastnina menice in vse pravice, ki so z njo združene, na drugega upnika. Prvotni upnik postane z žirom nadomestni (subsidiarni) dolžnik, to se pravi, da mora on menico plačati, če je ob zapadlosti ne plača glavni dolžnik.

Žiratar postane samostojni upnik in njega ne zadenejo ugovori, ki bi mogoče zadeli njegovega prednika.

Naj to pojasnimo s primerom. Po italijanskem zakonu ni mogoče iztožiti dolga, ki je nastal iz igre ali iz stavke. Recimo pa, da je igralec, ki je pri igri izgubil, podpisal nasprotniku menico za dolg iz igre. Tale je potem menico žiriral na drugo osebo, ki ni vedela, da je bila menica izstavljena za dolg iz igre. Igralec ne more žiratarju ugovarjati, da je dolg nastal iz igre, ko ta menico iztoži, marveč mora menico žiratarju plačati, ker je ta v dobri veri prišel v njeno posest.

TRGOVSKE KNJIGE.

Mnogi trgovci so se obrnili na nas s prošnjo, naj jim damo točna navodila za vodstvo trgovskih knjig. Ti želji ne moremo ustreči, ker bi morali priobčiti celotni trgovski knjigovodski tečaj, naloga, kakršne ni mogoče zahtevati od tednika.

»Novi list« je v 17., 18. in 19. številki lanskega leta opozoril trgovce, kakšne knjige morajo imeti, da se izognejo kaznim in sitnostim. V istih številkah je bilo tudi navedeno vse potrebno glede vidimiranja in kolokovanja knjig ter kaj je treba v dotične knjige vpisati. Kogar stvar zanima, naj si poišče dotične številke (tudi naša uprava jih ima še nekaj na razpolago).

Zakaj mora trgovec voditi knjige?

Trgovec mora voditi knjige, ker ni mogoče vsega držati v glavi. Čim razsežnejša je trgovina, tem več knjig mora trgovec držati.

Zakon zahteva, da mora imeti vsak trgovec vsaj tri knjige, in sicer: dnevnik (libro giornale), inventarno knjigo (libro degli inventari) in kopirno knjigo (libro copia lettere). Trgovec lahko drži sicer še poljubno število drugih knjig, navedene 3 pa mora

Izrabite še zadnje

3 dni

našega

belega tedna.

**Cene,
vrste
in izbora
so neprekosljive.**

ÖHLER

Corso V. E. III št. 16

TRST

Corso V. E. III št. 16

imeti. Če pride do razprave pred sodnijo, bo sodnik najprej vprašal po dotičnih treh knjigah.

Zakaj so te tri knjige važne?

Če trgovec propade ali ponudi poravnavo, mora dokazati sodniku vzroke, zakaj je propadel. Besede v tem slučaju ne zaležejo, potrebne so jasne številke, katere bo sodnik povzel iz navedenih knjig.

V trgovini se večkrat zgodi, da pride do prepira med dobaviteljem in malim podeželskim trgovcem, češ da je veletrgovec poslal blago, ki ne odgovarja naročilu. Tako blago je treba staviti takoj na razpolago dobavitelju s pismom ali brzojavko. Pismo ali brzojavka morata biti kopirana v kopirni knjigi, sicer dobavitelj lahko utaji, da je dobil pismo.

Če hočeš nekoga tožiti za dolg, mu pošleš navadno obračun s spremnim pismom, da ga čakaš do tega in tega dne. Obračun in spremno pismo moraš kopirati v kopirni knjigi.

Iz navedenih slučajev razvidiš, čemu služijo dotične, od zakona zahtevane knjige. Vpisati moraš:

1. v dnevnik, koliko si prodal za gotovino (ena postavka) in koliko si prodal na upanje. Če si komu kaj plačal, mora biti točno navedeno, komu in koliko si dal. Če si dobil od koga na račun, moraš to vpisati v dnevnik. Če si naročil pri dobavitelju različno blago, moraš to vpisati v dnevnik. Sem moraš tudi vpisati, koliko blaga si vzel za lastno uporabo, za kuhinjo itd.

2. Inventarna knjiga je knjiga tvojega premoženja. Vanjo vpišeš enkrat na leto, to je začetkom leta, ko popišeš svoje imetje. Če sestavljaš inventar tudi koncem prvega polletja, potem pišeš dvakrat v inventarno knjigo. V njej moraš navesti:

a) celotni inventar, to je vrednost oprave in različnega blaga (moke, sladkorja, itd. itd.).

b) v inventarno knjigo moraš vpisati z odgovarjajočimi svotami vse svoje upnike, katerim si dolžan, in vse dolžnike, ki so tebi dolžni. Med upnike spada tudi davkarija za zaošle davke; sem spadajo tudi tvoji morebitni izdatki za dote itd.; med tvoje dolžnike pa spada tvoja morebitna pokojnina, ali kakšni drugi redni dohodki, ki ne izvirajo iz trgovine.

3. V kopirno knjigo moraš kopirati vsa taka pisma ali brzojavke, ki bi lahko služile za dokaz pred sodnijo.

V ostalem pregledaj, kar smo pisali glede trgovskih knjig v zgoraj navedenih številkah lanskega letnika. Zavedaj se, da bo finančna oblast večkrat zahtevala trgovske knjige in hotela ugotoviti, če so pravilno kolkovane in vidirane. Takrat bodo finančne in tudi zahtevali račune (fakture) in ugotovili, če so pravilno kolkovani.

Trgovske knjige lahko vodiš v slovenskem jeziku, zakaj zakon pravi, da se lahko vodijo v vsakem živem jeziku. Ne smeš jih torej pisati ne po latinsko in ne v esperantu, lahko pa slovenski in hrvaški.

Od 1. julija tekočega leta naprej boš moral imeti zgornje knjige v redu.

POZOR!

Opozarjamo cenjene žlane, da se je
FRANCOSKA ZAVAROVALNA DRUŽBA

P H E N I X

preselila v ulico

S. LAZZARO 8.

Telef. št. 48-50 TRST Telef. št. 48-50

ZDRAVNIK

dr. L. SIMONITI,

bivši asistent za notranje bolezni,

sprejema vsak dan v **Gorici,**

Piazza Vittoria 22., (na Travniku)

(v Morpurgovih hiši),

od 9. - 12. in 3. - 4.

Oh sredah po četrti uri na lastnem domu v

Biljani v Brdih

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij

R. BREZIGAR

SPREJEMA

V GORICI

na Travniku št. 17/1 (Piazza Vittoria)

poleg kinematografa.

ZDRAVNIK

dr. Gresic Adalberto,

starejši sin,

sprejema vedno v svojem

ambulatoriju

v GORICI,

na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/1.

nad lekarno Cristofoletti.

Josip Kerševani, Gorica,

Piazza Cavour št. 9.

Zaloga šivalnih strojev svetovnoznanih tovarov
„MUNDLOS“ in „PFAFF“, dvokoles originalnih
BIANCHI, gramofonov, samokresov, pušk in vseh
nadomestljivih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica:

GORICA — Piazza Cavour št. 5

Bencin „LAMPO“

Bencin „LAMPO“

Najboljši pletilni stroji nemške tovarne „Sandler & Graff“. Brezplačen pouk v umetnem vezenju in pletenju.

Telefon št. 415, Brzojavke: KERSEVANI, GORIZIA, CICLI

Tvrdka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za črnat. duhovščino in platno znanih tovarov Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Vsi otroci od 2 do 6 let so
podvrženi neprebavi in črevesnemu zapečenju.

So to sicer majhne bolezni
na imajo večkrat hude
posledice.

Varujte zdravje vaših otrok
in dajte jim tu pa tam čisti
bonbon ARRIBA.

ARRIBA ima izhoren okus
in očisti res dobro. Ne
pozna ne gnusa ne bolečin.

L 0-50
komad

ARRIBA
ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

NASLOV »NOVEGA LISTA« JE:

»Novi list«, Gorizia, via Mameli 5.

Ni treba dodajati ničesar drugega.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 91: Sem vojna vdova. V posojninski knjižici je zapisana pokojnina 100 lir, sedaj mi pa dajejo le 70 lir. Zakaj mi utrgujejo?

Odgovor: Najbrže se Vam izplačuje nižja pokojnina radi tega, ker je Vaš otrok star 14 let (deklica 16). Po tej starosti se pokojnina zniža. Če je tako, ne morete zahtevati zastankov.

Vprašanje št. 92: Sem drugorojeni sin; starejši brat je nesposoben za vsako delo, oče bolan, matere nimam, dva mlajša brata nimata še 10 let. Ali lahko upam na skrajšanje vojaške službe?

Odgovor: Ne, ker niste prvorojenec.

Vprašanje št. 93: Ali je v Italiji dijakom skrajšan vojaški rok? Ali morem v častniško šolo brez mature? Zadostuje 6-7 gimnazij?

Odgovor: Za sprejem v častniško šolo zadostujeta dve trgovski šoli, torej tudi 6 gimnazij. Dijak mora služiti celo dobo, in sicer navadno 6 mesecev kot navaden vojak, 3 mesece kot narednik (sergente) in 6 mesecev kot častnik.

Vprašanje št. 94: Koliko surovega masla dobim iz 100 litrov mleka?

Odgovor: Zavisi od toščobe mleka; navadno dobiš 4 in pol, pa tudi 5 kg.

Vprašanje št. 95: Zakaj niso dobili nagrade vsi, ki so se poročili isti dan kot kraljevič?

Odgovor: Ker je ni nihče obljubil.

Vprašanje št. 96: Gostilno in klet držim čisto, a ko zjutraj vstanem, najdem vse polno polžev. Kaj naj naredim?

Odgovor: Zvečer potrosite na pod živega, negašenega apna. Polži se opčejejo in poginejo.

Vprašanje št. 97: Jaz mislim, da luna nima vpliva na vrtnarstvo, mnogi pa trdijo, da ga ima. Ali je to res?

Odgovor: Na nemarnega vrtnarja ima luna velik vpliv, kdor pa vrt skrbno obdeluje, primerno gnoji, zaliva itd., dobi iz vrta lep dohodek, pa naj bo luna taka ali taka.

Vprašanje št. 98: Napravil sem dva tečaja obrtne šole v Trstu in bi se rad vpisal v Scuole riunite per Corrispondenza. Ker pa ne obvladam dovolj italijanščine, vprašam, ali pošilja imenovani zavod tudi slovenske naloge. Ali je v Jugoslaviji kakšna podobna šola?

Odgovor: Na obe vprašanji Vam odgovorjamo z ne!

Vprašanje št. 99: Rada bi šla za služkinjo k družini v mestu. Kako bi našla primerno službo?

Odgovor: Najbolje je, če iščete službo po tom prijateljice ali pa z majhnim oglasom v listu.

Vprašanje št. 100: Pisal sem tvrdki, da bom vzel jajca za valjenje, kadar jih bom potreboval. Sedaj zahteva tvrdka odškodnino, če tudi nisem vzel jajec.

Odgovor: Odškodnino morate plačati, če niste izrecno napisali, da jih boste vzeli, ko jih boste potrebovali.

Vprašanje št. 101: Imam par hl vina katanijske (francoske, izabela) in bi ga rad ohranil za poletni čas. Kaj naj napravim?

Odgovor: Vino katanijske je navadno zelo šibko (ima malo alkohola), zato se v vročini prav rado pokvari. Tako vino je treba pretočiti zelo zgodaj, najbolje že decembra meseca. Pri pretakanju je treba dodati vinu na vsak hl po 100 gramov citronove kisline.

Vprašanje št. 102: Ali ima vino v steklenici (flaškonu) ravnotak okus kot v sodu?

BELI TEDEN

pri **S. LEVIJU**

TRIESTE - via S. Lazzaro št. 9 - TRIESTE

Madapolan	po L. 1.90	
Kotonina rjava	po L. 2.—	
Madapolan najfinejši	po L. 2.20	
„Pelle uovo“	od L. 2.40	naprej
Platno „Madonna“	po L. 2.40	
Dovlas težak po	po L. 3.—	
Platno pravo „Irlanda“	po L. 3.30	
Platno „Sola“ najboljši	po L. 3.40	
Kotonina za rjuhe, 150 vis.	po L. 4.50	
Dovlas za rjuhe, močno	od L. 5.50	naprej
Brisače	od L. 1.90	naprej
Brisače na m. platnene	od L. 2.70	naprej
Velika izbira gobastih brisač		
Zefirji za srajce	od L. 2.90	naprej
Namizni prti	po L. 4.50	
Obrobjeni prtički po L. 1, 1.20, 1.50		kos
Barvani prti	od L. 5.50	naprej
Zamet za hlače po L. 6.50, 7, in 8.—		
Nogavice	od L. 1.50	uaprej

Razprodaja vseh zimskih predmetov po najnižnjih cenah. — Obiščite nas in prepričajte se o cenah!

Darila

za poroke in krste

dobite v zlatarni

F. BUDA,

Trst, Corso Garibaldi 35,
via Roma 16.

Za obuvalo rabite
SAMO

SIDOL COMPANY

TRST — Via S. Zaccaria št. 4
Telefon N.ro 72-73.

hi
ohra-
ni,
omeči
in
osvetli
Iz-
delek

Najvišje cene
plačujem za

KOŽE

kun, zlatc, dihurjev, vider,
jazbec, veric, divjih in
domaćih zaičev.

D. WINDSPACH - TRIESTE
Via Cesare Battisti 10/II, vrata 16. Telefon št. 68-81
Sprejemajo se pošiljave po pošti.

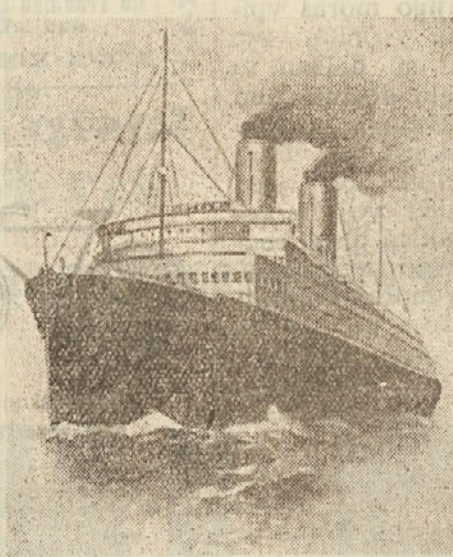
„LA TRANSATLANTICA“, AGENZIA MARITTIMA.

Trieste
Piazza Libertà 2

Tel. 30-60

Trieste
Piazza Libertà 2

Tel. 30-60

Tam dobite vse potrebne informacije za vožnjo v
**Severno in Južno Ameriko,
Avstralijo in Afriko.**

Odgovor: Vino v steklenici ostane skoraj ravno tako, kot ga denete noter. V sod pa prihaja skozi določeno vedno nekoliko zraku in vino hitreje zori nego v steklenici, kamor zrak nima dostopa. Okus vina ostane v steklenici nespremenjen.

Vprašanje št. 103: Pretočil sem 10 hl bele vina. Prej je bilo čisto, sedaj pa se vala neka megla po njem. Kaj naj napravim?

Odgovor: Če ima vino dober okus, dodajte mu na vsak hl vina po 10 gramov bisulfita. Če ne bo čez teden dni čisto, ga je treba čistiti s špansko zemljo ali z julienom.

Vprašanje št. 104: Napravil sem par hl vina iz tepk (hrušk), pa se ni očistilo.

Odgovor: Vinu dodajte na hl po 10 gramov česlovine (tanina), čez teden dni pogledajte. Če ni bistro, ga morate čistiti z julienom ali s špansko zemljo (Velja za vprašanja iz Ljubinja in Stermce).

Vprašanje št. 105: Cepil sem češplje na sklad, a od 10 se je prijel le ena. Kako naj cepim, da se bo prijel?

Odgovor: Češplja se tem raje prime, čim manjšo rano dobi; zato je najprimernejša cepitev v oko.

Vprašanje št. 106: Mojemu prašču hudo bi je srce. Kaj naj napravim?

Odgovor: Pazi, da se preveč ne giblje, ovij mu noge, napravi mu gorke kopeli in drgni ga po telesu. Ugodno vpliva tudi lahko čisto (par žličk karlovaške (Karlsbader) soli na vodi).

Vprašanje št. 107: Kanarček ima uši. Kako jih odpravim?

Odgovor: Zmešajte en del janzevega olja s 50 deli špirta in 50 deli vode; s to mešanico ga vsak drugi dan namažete.

Vprašanje št. 108: Poljske miši mi delajo občutno škodo. Ali jih smem zastrupiti? Če bi prišla sosedova kokoš in poginila, ali sem zato odgovoren?

Odgovor: Miši lahko zastrupite (s cinkovim fosforjem), a ob njeni morate postaviti na kol tablo z napisom »zastrupljena njiva« (tereno avvelenato). Če se sosedova kokoš zastrupi, niste v tem slučaju odgovorni.

Vprašanje št. 109: Rodil sem se v prvi polovici l. 1910.; sem izučen mehanik in potrjen k vojakom. Ali bi bil lahko prej vpoklican in se izučil za šoferja?

Odgovor: Napravite prošnjo na poveljstvo vojaškega okrožja (Comando del distretto militare); najbolje pa je, da se oglašite tam osebno.

Vprašanje št. 110: Bila sva sama z bratom, ki se je nato poročil in umrl brez otrok. Prepisal je še pod Avstrijo z notarskim pismom premoženje ženi; jaz pa nisem še pri sodniški podpisal, da mi je izplačana dota. Ali mi pripada še kaj?

Odgovor: Vi ste imeli vsekakor pravico do primerne dote, a bi se bili morali prej oglašiti; notarsko pogodbo se mora izpodbijati v teku treh let. Tožba proti svakinji bo danes skoro gotovo brezupna. Premoženje je njeno.

Vprašanje št. 111: Ali morajo po zakonu tudi mali obrtniki imeti knjige (blagajniški dnevnik in kopirno knjigo)?

Odgovor: Obrtnikom ni treba voditi trgovskih knjig.

Vprašanje št. 112: Ali na finančni intendantci že izplačujejo rekvizicije (vojno škodo) ali jih šele bodo?

Odgovor: Finančna intendantca izplačuje samo 70% predujme na račun avstrijskih rekvizicij. Na izplačilo rekvizicij pa je treba še čakati.

VABILO

REDNEMU OBČNEMU ZBORU
Delav. kmečke posojilnice v Renčah,
ki se bo vršil dne 2. marca 1930. ob 9. uri predpoldne v dvorani g. Ernesta Brumata s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 2. Presvetovanje in potrditev računa za leto 1929. — 3. Kritje primanjkljaja. — 4. Volitev načelstva in pregledovalca računov. — 5. Raznosterosti.

NACELSTVO.

Tretje stavbno društvo v Renčah
vabi članke

REDNEMU OBČNEMU ZBORU,

ki se bo vršil v nedeljo dne 23. t. m. ob 9. uri zjutraj v prostorih g. krčmarja Brumata.

- Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 2. Odobritev računskega zaključka do 31. 12. 1929. — 3. Likvidacija društva in volitev likvidacijskega odbora. — 4. Razprava o morebitnem dobičku. — 5. Raznosterosti.

ODBOR.

VABILO.

Posojilnica v Selu na Vipavskem,

reg. zad. z neom. zavezo, vabi vse članke k **REDNEMU LETNEMU OBČNEMU ZBORU**, ki se bo vršil dne 9. marca tek. l. ob 10. uri v posojilničnem uradu v Selu št. 12. s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. — 2. Poročilo nadzorstva. — 3. Čitanje in odobrenje rač. zaključka za l. 1929. — 4. Volitev načelstva in nadzorstva. — 5. Slučajnosti.

NACELSTVO.

N. B. — Člen 33.: občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del združenikov; če ne, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, kateri sklepa veljavno pri vsakem številu članov.

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

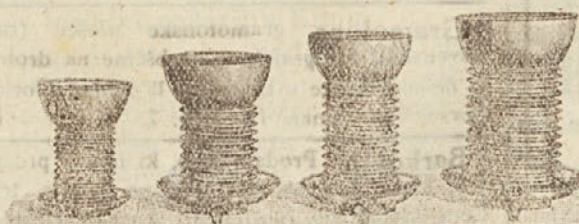
v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23 - II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

SIRITE „NOVI LIST“.

Uvažujte da je treba mleko ohladiti brž po moži.

Naši VALJASTI OHLAJEVALNIKI za v hlev so močni enostavni, in ekonomični.

Vprašajte za pojasnila,

Družba ALFA LAVAL - Milan (119),

via Farnelli 5

Vsi stroji in naprave za mlekarne. - Največja svetovna tovarnica za prodajo POSNEMALNIKOV.

Nadzornik za Julijsko Krajino:

CORRADO BAN - GORICA - VIA CAPRIN 25.

(nasproti sev. postaji.)

PHENIX
Francoska zavarovalna družba
za življenje in požar.

Italijanska zavarovalna družba
CAVALLI.

Glavno zastopstvo

TRST, Via S. Lazzaro 8. tel. 4-48-50.

Zastopnik za gorško in tržasko pokrajino g.
ANTON POSEGA, RAZDRTO

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik

dr. P. Ugo Netzbandt,

izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),

v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

Dr. Emil Gresic,
sin,

zdravnik in porodničar,
bivši asistent kr. bolnišnice za porodništvo in ženske bolezni v Turinu,

dr. Gresic Emil - oče,
zdravnik,

sprejemata v Gorici,

Piazza Vittoria št. 5 (na Travniku),
na isti strani, kot je cerkev.

Poljedelci!

Valuta — tuji denar.

Dne 12. febr. si dal ali dobil za:

1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.87 lir
100 dinarjev	33.70 lir
100 šilingov (avstr.)	269.— lir
100 čeških kron	56.55 lir
100 nemških mark	456.40 lir
100 švic. frankov	368.85 lir
100 franc. frankov	74.82 lir
100 belga	266.25 lir

Beneške obveznice 73.50; obveznice
»Consolidato« 80.40.

Loterijske številke

dne 8. februarja 1930.

Bari	59	42	78	82	27
Florenca	86	88	47	14	12
Milan	69	45	50	34	55
Neapelj	65	11	18	73	42
Palermo	26	69	62	56	14
Rim	82	73	41	54	33
Turin	23	86	65	16	41
Benetke	7	11	47	53	25

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 16. februarja: Trnovo pri Bistrici.

Ponedeljek, 17. februarja: Motovun.

Torek, 18. febr.: Svetvinčenat.

Cetrtek, 20. febr.: Buzet, Vipava, Bazovica.

Sobota, 22. febr.: Motovun, Sežana.

Tyrichter & Cuccagna

Trst,

Via Mazzini št. 23., vogal via
S. Spiridione št. 6., tel. 69-73

**Zaloga platna,
bombaževine
in ukrojenega
perila.**

**POSEBNOST: opre-
me za neveste.**

Nadaljuje se z uspehom

beli teden

s 25% popustom.

ZAHVALA.

zavarovalnici »L'Union« in g. Avg. Ravniku v Gorici, via Barzellini 2 za poklonjeno darilo, ko mi je na poslopju pogorela streha (kasarna v Grgarju).

Gorica, 1. februarja 1930.

Ivan Lasic,
Bitež, (Grgar).

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici.
Riva Piazzetta št. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana i lito, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je: Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

Trgovski pomočnik s šoferskim patentom, ki je dovršil vojaščino, išče službe. Ponudbe pod geslom 1000 na Pubblicità Cehovin — Trst.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Štefan Gomišek, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Vse pogrebne predmete: vsakovrstne rekve, vence, sveče itd. dobite vedno 20 odstotkov ceneje kot drugod pri Josipu Saksidi, Dornberg št. 3, skladišče št. 4.

Škropilnice najnovejšega sistema izdeluje ali predelujem. Kupujem tudi vsakovrstno staro kotloviho. Alojzij Leban, Gorica, via Morelli 15.

Resna trdka s predmetom, ki se močno kupuje, išče zaradi boljšega razmaha trgovine kapitalista na obroke ali pa finčnega družabnika. Največja jamstva. Pojasnila daje Cehovin — Venti settembre 65, Trst.

Trte cepljene dobite po nizki ceni pri Alojziju Lavrenčiču, Vrhpolje 30, p. Vipava.

Zadruga v Selu, pošta Cernizza Goriziana, prodaja prvovrstno vino, last članov, po najugodnejših cenah.

Zlatnino in srebrnino staro, kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — Moderna zlatarna, Corso Verdi št. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

Kmečko delav. gospodarska zadruga v Dobravljah — v likvidaciji — p. S. Croce di Aidussina — prodaja iz proste roke nepremični in premični inventar, ki ga tvorijo obsežna stavba, pripravna za vsako trgovsko obrt, velika vinska klet z nad 1200 hl, vinske posode v dobrem stanju, moderna destilacija za žganje z velikim rezervoarjem ter z vsemi potrebnimi pripravi za vinsko klet: filtro, sesalke itd. Povsod je vodna napeljava in pred stavbo javna tehnična.

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni Wokulat, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Barkovlje. Prodaj hišo, ki ima 7 prostora, klet, hlev, precej obdelane zemlje, trte. Cena Lit. 28.000. Naslov pri Agenzia Cehovin — Trst, XX Settembre 65.

Jajca za valenje (bele pasme »Leghorne«) se dobe pri Perutninskem zavodu v Hraščah pri Postojni. Kos po 2 liri. — Kokoši znešajo po 280 do 300 jaje letno.

Pekovskega učenca od 14—16letnega sprejme takoj Viktor Jejčič, pekarna, Dobrava lje pri Ajdovščini.

Najboljše belo in črno vino, žganje, izborne likerje, marsalo in vermut dobite po ugodnih cenah in tudi v manjših količinah v via Ascoli 31, blizu Piazza de Amicis (na Kornu). Nasl. Dav. Bolaffio.

Dimnikarski vajenec se sprejme takoj v učenje. — Ivan Kolar — Postojna.

Posnemalnik »Melotte«, dobro ohranjen, posnemlje 325 litrov na uro, se vsled večjega obrata poceni proda. Kupci naj se obrnejo na: »Živinorejsko zadrugo«, Pečine, p. Slappe d'Itria.

Sprejme se učenka v trgovino jestvin. Pridne, ubogljive in poštenih staršev imajo prednost. Ponudbe na upravo pod geslom »Poštena«.

Pohištvo se proda radi selitve. — Ser-vola 233/L.

Kotel za pranje, nov, in kravji voziček proda za polovično ceno. — Jelen, Senožec.

Posestvo se odda pod ugodnimi pogoji v najem. — Slap ob Idriji št. 59.

Plemenskega bika, švicarske pasme, dve in pol leti starega prodam. Karel Pahor, Opachiassella, p. Merna.

Kreozotov sirup, najboljšo sredstvo proti kašlju in influenci. — Lek. Cibi v Trstu.

Kovaško orodje prodam radi selitve. — Preček, Duplje, p. Vipacco.

Revmatizem, bolečine v križu in plečih se lečijo najbolje z mazilom »Menthosalyk«. — Lekarna Cibi v Trstu.

V Štandrežu pri Gorici je na prodaj kmečka hiša s poldrugo njivo zemlje. Pojasnila daje Babuder, Štandrež.

Več tisoč trt, ameriških bilf več vrst ima na prodaj trtnica R. Tavčar, Ivanjigrad — Castelgiovanni, p. Comeno.

Mlinar izučen, srednje starosti, išče službe. Naslov pri upravi.

Harmoniko »Ploner« na 2 vrsti in 12 basov, močni glasovi, prodam za 550 lir. — Trst, via Palestrina 4.

Perutninski zavod v Hraščah pri Postojni proda 1 valilnik za 300 jaje, 1 valilnik za 200 jaje (91-odstoten uspeh) in 1 umetno kloščo za 300—500 pitk.

Prah za kokoši, da nesejo več jaje, dobite v trgovinah in pri Perutninskem zavodu v Hraščah pri Postojni. — Lasten izdelek.

15-letni mladenič želi vstopiti kot vajenec k mesarskemu mojstru v mestu ali na deželi. — Stanjel 63.

Posestvo: hiša, 2 njivi, 2 vinograde ob glavni cesti Trst — Vipava, se proda. Gorenja Branica št. 57.

Pekovski pomočnik išče službe. Nastop po dogovoru. Naslov pri upravi.

Na novo priporočam svojo zalogo pohištva v Tolminu (Brenčičeva hiša) in v Solkanu. Franc Kancler, Solkan 427.